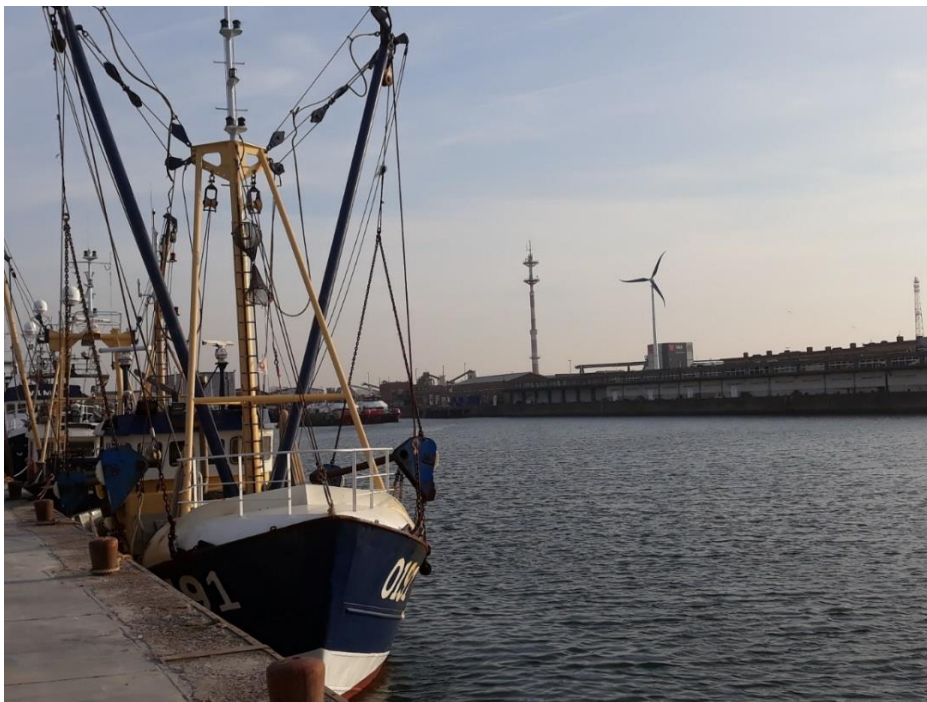

Advies

Strategische hoofdlijnen voor Vlaams visserijprogramma 2021-2027

Brussel, 22 maart 2019

Bron foto: SALV.

De Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij adviseert de beleidsmakers, in hoofdzaak de Vlaamse Regering en het Vlaams Parlement, over landbouw en visserij in de brede zin van het woord. De adviezen, zoals vastgesteld door de belanghebbenden vertegenwoordigd in de adviesraad, passen in een gedragen politieke besluitvorming.

Advies op eigen initiatief

Advies verleend aan: Koen Van den Heuvel - Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw; kopie aan Jos De Meyer - voorzitter van de Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid van het Vlaams Parlement; kopie aan Philippe De Backer – federaal minister van Digitale Agenda, Telecommunicatie en Post, belast met Administratieve Vereenvoudiging, Bestrijding van de sociale fraude, Privacy en Noordzee; kopie aan Patricia De Clercq – secretaris-generaal van het departement Landbouw en Visserij.

Adviestermijn: 148 dagen

Decretale opdracht: SALV-decreet van 6 juli 2007, art. 4 (SAR-functie)

Goedkeuring raad: 22 maart 2019

Adviesnummer: 2019-02

Contactpersoon: Koen Carels – kcarels@serv.be

Dossierhouder: Pieter De Graef – pdgraef@serv.be

Inhoud

Inhoud	3
Inleiding	5
Krachtlijnen	6
Situering	9
1 Europees Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij (EFMZV)	9
1.1 EFMZV 2014-2020	9
1.1.1 Nauwe band met de gemeenschappelijke marktordening (GMO)	10
1.2 Vooruitziend en voortvarend. Het OP EFMZV in België	11
1.2.1 Kernelementen OP EFMZV 2014-2020	12
1.2.2 Cofinanciering vanuit Vlaanderen: FIVA	13
1.3 Commissievoorstellen voor het EMFZV 2021-2027	13
1.3.1 Inbedding van het EFMZV 2021-2027 in de bredere Europese beleidscontext: GB-verordening	14
1.3.2 Synopsis van de commissievoorstellen EFMZV 2021-2027	16
Advies	21
2 Algemene aanbevelingen	21
3 Thematische aanbevelingen	21
3.1 Innovatie	21
3.2 Instroom	22
3.3 Duurzaamheidserkenning tot bij de consument	23
3.4 Samenwerking in de keten en over de sectoren heen	23
3.5 Kustgemeenschappen zijn mee met nieuwe ontwikkelingen	24
3.6 Communicatie en marketing	25
3.7 Diversificatie van vangst en vloot	26
3.8 Aquacultuur	27
3.9 Onderzoek, beleid en praktijk	27

3.10 Governance.....	27
Bibliografie.....	30
Lijst met figuren en tabellen.....	32
Bijlagen	33

Inleiding

Het huidige Operationeel Programma (OP) EFMZV voor België, getiteld “Vooruitziend en voortvarend” zit over de helft van zijn looptijd (2014-2020). De beleidsvoorbereiding voor een nieuwe EFMZV-verordening voor de periode 2021-2027 is van start gegaan en sinds 12 juni 2018 zijn de voorstellen van de Europese Commissie daarover bekend.

De Technische Werkcommissie (TWV) van de SALV heeft dit momentum aangegrepen om een grondige dieptebevraging rond het OP EFMZV te organiseren en dit niet alleen onder zijn eigen leden, maar onder een brede groep van stakeholders. Zo stuurde de TWV zijn enquête op 25 oktober 2018 uit naar de eigen leden alsook naar het Vlaams Aquacultuurplatform, de onderzoeksinstituten VLIZ, ILVO en Inagro, en de provincie West-Vlaanderen. De resultaten uit de dieptebevraging gaven inzicht in hoe de betrokken organisaties het huidige OP EFMZV met als looptijd 2014-2020 evalueerden en aan welke aspecten zij graag aandacht willen besteed zien in het toekomstige OP EFMZV 2021-2027.

Voor het vervolgtraject werd een goede samenwerking opgezet met IDEA Consult, die voor de Vlaamse overheid de halfwegevaluatie van het huidige OP EFMZV verzorgt. De TWV en IDEA Consult organiseerden samen een workshop rond het Belgische OP EFMZV op 23 januari 2019. Met IDEA Consult die zich richtte op het huidige OP en de TWV, die wou vooruitblikken naar het toekomstige OP, kenmerkte de samenwerking tussen beide partners zich door een heldere taakverdeling en doelstelling. Deze workshop was een terugkoppelingsmoment voor alle deelnemers aan de TWV-dieptebevraging waar zij hun standpunten verder konden toelichten. De samenwerking met IDEA Consult bood aan de brede groep van stakeholders de kans om hun bevindingen te delen met de *mid term*-evaluator met het oog op bijstellingen van het huidige OP en om strategische visies op het toekomstige OP aan te geven met het voorliggende SALV-TWV-advies als eindresultaat.

Een ontwerpadvies werd besproken op de TWV-vergadering van 28 februari 2019. De TWV keurde na verwerking van de adviesbespreking op 15 maart 2019 dit advies via schriftelijke procedure goed, waarna de SALV-raad het advies via schriftelijke procedure bekrachtigde op 22 maart 2019. De SALV verleent dit advies over de opmaak van het OP EFMZV 2021-2027 op basis van zijn decretale mogelijkheid om op eigen initiatief de verantwoordelijke beleidsmakers te adviseren.¹

¹ Vlaamse Overheid, “Decreet houdende de oprichting van de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij”, 6 juli 2007, artikel 1,§1, 1°.

Krachtlijnen

De SALV blikkt vooruit naar het toekomstige Operationeel Programma EFMZV 2021-2027. Met het voorliggende advies, voorbereid binnen de TWV via een dieptebevraging van en workshop met een brede groep van stakeholders, maakt de SALV twee algemene en tien meer specifieke, thematische aanbevelingen over aan de beleidsmakers.

Algemeen vraagt de SALV een operationeel programma (OP) te ontwerpen dat hefboomdoelstellingen vooropstelt die richtinggevend zijn voor de visserijsector, maar aan de sector de nodige vrijheidsgraden biedt om zelf keuzes te maken om die doelstellingen te realiseren. Voor de ontwerpfasen stelt de raad een tweeledige procesaanpak voor. Die aanpak bestaat uit de opmaak van een strategisch plan dat de hefboomdoelstellingen formuleert en de afbakening van steungebieden die aan de hefboomdoelstellingen worden gekoppeld en waarbinnen projecten kunnen worden voorgedragen. De SALV wordt graag verder betrokken in deze beide procesfasen.

De SALV maakt vervolgens voor tien thema's volgende aanbevelingen:

1. Innovatie

De raad vraagt om binnen het OP de kansen te optimaliseren om de sector te laten innoveren en moderniseren. Dit kan in het algemeen door handvaten te voorzien om innovatie te stimuleren die alle aspecten van duurzaamheid ten goede komt en in het bijzonder door steunmogelijkheden in te bouwen op vaartuigen die verouderde vaartuigen vervangen binnen de bestaande vangstcapaciteit. Ook is de raad van mening dat het programma tevens de rol van de visser als '*guardian of the sea*' kan versterken via stimulansen voor klimaat- of natuurbeschermingsprojecten en voor het vrijwillige, extra engagement van vissers voor de bescherming van het mariene milieu.

2. Instroom

Om instroom in de zeezijde van de visserijsector te stimuleren, meent de SALV dat adequate steunmogelijkheden moeten voorzien worden voor investeerders *sensu lato*. De kwaliteit van de projectaanvragen dient te primeren op de identiteit van de projectaanvrager. Als antwoord op de arbeidskrapte in de hele visserijketen vraagt de raad om de ondersteuning van een competentiecentrum voor visserij dat gezamenlijke initiatieven voor werving en opleiding doorheen de keten samen zal aanbieden.

3. Duurzaamheidserkenning tot bij de consument

Een correcte ondersteuning bij de doorstart van *Visserij Verduurzaamt* als label tot in de winkeltoeg en bij de verdere monitoring ervan via een controleorgaan is noodzakelijk voor het welslagen van deze duurzaamheidserkenning.

4. Samenwerking in de keten en over de sectoren heen

De SALV meent dat het OP EFMZV ketensamenwerking kan bevorderen door projecten te stimuleren die meerdere ketenpartners samen indienen. Samenwerkingsverbanden kunnen nog

verder aangezwengeld worden door mogelijk te maken dat eenzelfde, gezamenlijke projectaanvraag onder meerdere uieprioriteiten kan worden ingediend.

5. Kustgemeenschappen zijn mee met nieuwe ontwikkelingen

Het programma moet volgens de SALV kustgemeenschappen in staat stellen om de juiste infrastructuur uit te bouwen die beantwoordt aan nieuwe ontwikkelingen binnen de visserij, de maricultuur en de blauwe economie. Binnen de bestaande structuren moeten steunmogelijkheden open kunnen gehouden worden voor projecten die de rechtstreekse band van visserij en aquacultuur met kusttoerisme en culinaire beleving omvatten. Hierin dienen synergiën met andere Europese fondsen zoveel als mogelijk verkend te worden.

6. Communicatie en marketing

Om onverminderd te blijven werken aan een uitgekiende strategie om Belgische visserij- en aquacultuurproducten te differentiëren van buitenlandse importvis vraagt de SALV om initiatieven rond communicatie en marketing (waaronder VLAM) ook in de volgende beleidsperiode te ondersteunen. De raad vraagt dat de EFMZV- en FIVA-financiering een zekere flexibiliteit binnen zulke communicatie- en marketingstrategieën helpt te faciliteren, zodat campagnes op korte tijd kunnen gelanceerd worden om vlot in te spelen op opportuniteiten van het moment.

7. Diversificatie van vangst en vloot

Met het oog op diversificatie en instroom raadt de SALV aan om steunmogelijkheden te voorzien voor kleinschalige en commerciële kustvissers. Daarnaast biedt het leveren van maatschappelijke diensten kansen om de visserijactiviteiten te verbreden, mits er een billijke vergoeding tegenover staat.

8. Aquacultuur

Het OP EMFZV kan de doorvertaling van aquacultuuronderzoek naar praktijk helpen faciliteren door meer accenten te leggen op de ondersteuning van productieve investeringen.

9. Onderzoek, beleid en praktijk

De uitbouw van een interactief platform waar onderzoek, beleid en visserij- en aquacultuurpraktijk elkaar ontmoeten voor een optimale inhoudelijke wisselwerking verdient volgens de SALV ondersteuning vanuit het programma.

10. Governance

Een coherent en motiverend beleidskader waarbinnen het OP EFMZV zijn plaats kent in optimale onderlinge afstemming met regionale, federale en Europese regelgeving en beleidsinitiatieven moet volgens de raad het doel voor ogen zijn. Het motiverende aspect kan in het ontwerp van het OP vorm krijgen door uit te gaan van een administratieve ontzorging en adequate begeleiding van de projectaanvragers. Wat het beheer van het programma betreft, vraagt de SALV om een evenwichtig samengestelde beheersautoriteit aan te wijzen, waarin tevens brede wetenschappelijke expertise vervat zit. Verder ziet de SALV de huidige

betrokkenheid in het OP EFMZV graag verdergezet in het ontwerp en de verdere opvolging van het toekomstige programma.

Tot slot geeft de raad via dit advies nog enkele aanbevelingen mee aan het Europese beleidsniveau over het ontwerp en de verdere uitvoering van de EFMZV-verordening. De SALV onderschrijft de vraag van de Europese Associatie van Producentenorganisaties om vissersvaartuigen, die verouderde vissersvaartuigen vervangen zonder daarbij de visserijcapaciteit te verhogen, niet uit te sluiten van ondersteuning (wat momenteel in de commissievoorstellen wel het geval is). Volgens de raad dient het aantal administratieve vereisten en structuren in evenredigheid te staan met de omvang van het programma, moeten de spelregels voor de programma-uitvoering op voorhand kenbaar zijn en voorts ongewijzigd blijven en zou de subsidiariteit die aan de lidstaten wordt geboden flexibiliteit moeten verschaffen voor de uitvoering van het programma, maar dient er tevens over gewaakt te worden dat een gelijk speelveld behouden blijft.

Situering

1 Europees Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij (EFMZV)

1.1 EFMZV 2014-2020

Als één van de Europese Structuur- en Investeringsfondsen (ESIF) volgde het EFMZV het Europees Visserijfonds (EVF) op en alloceert het financiële middelen van de Unie voor de uitvoering van:

- a) het gemeenschappelijk visserijbeleid (GVB);
- b) ter zake relevante maatregelen betreffende het zeerecht;
- c) de duurzame ontwikkeling van visserijgebieden en de binnenvisserij;
- d) het geïntegreerd maritiem beleid.²

De EFMZV-verordening staat naast de basisverordening³ en de marktverordening⁴ in voor de uitvoering van het GVB. De financiering uit het EFMZV wordt via het voorwaardelijkheidsprincipe gekoppeld aan de hoofddoelstellingen van het GVB. Dit betekent dat steunaanvragers enkel financiering uit het EFMZV kunnen ontvangen indien zij de regels van het GVB in acht nemen.⁵

De leidraad die binnen het EFMZV gehanteerd wordt bij de uitvoering van het bovenvermelde beleid wordt gevormd door zes Unieprioriteiten voor de duurzame ontwikkeling van de visserij en de aquacultuur:

1. Bevordering van een ecologisch duurzame, hulpbronnenefficiënte, innovatieve, concurrerende en op kennis gebaseerde visserij.
2. Bevordering van een ecologisch duurzame, hulpbronnenefficiënte, innovatieve, concurrerende en op kennis gebaseerde aquacultuur.
3. Stimulering van de uitvoering van het GVB door (a) de verbetering en beschikbaarstelling van wetenschappelijke kennis en de verbetering van de verzameling en het beheer van gegevens, alsook door (b) het bieden van ondersteuning voor monitoring, controle en handhaving, en daardoor de institutionele capaciteit en de efficiëntie van overheidsdiensten versterken, zonder de administratieve lasten te vergroten.
4. Bevordering van de werkgelegenheid en de territoriale cohesie;

² Verordening (EU) Nr. 508/2014, artikel 1.

³ Verordening (EG) Nr. 1224/2009.

⁴ Verordening (EU) Nr. 1379/2013.

⁵ Europese Commissie, "European Maritime and Fisheries Fund (EMFF)", <[http://europa.eu/rapid/press-release MEMO-14-311_en.htm?subweb=343&lang=en](http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-14-311_en.htm?subweb=343&lang=en)>.

5. Bevordering van afzet en verwerking door (a) de verbetering van de organisatie van de markt voor visserij- en aquacultuurproducten en door (b) de aanmoediging van investeringen in de sector verwerking en afzet.
6. Bevordering van de uitvoering van het gemeenschappelijk maritiem beleid (GMB).⁶

1.1.1 Nauwe band met de gemeenschappelijke marktordening (GMO)

Naast de EFMZV-verordening speelt de gemeenschappelijke marktordening voor visserij- en aquacultuurproducten (GMO) een cruciale rol in de uitvoering van het GVB. De GMO is conform artikel 35 van de basisverordening ingesteld om:

- a) bij te dragen tot de verwezenlijking van de GVB-doelstellingen en met name de duurzame exploitatie van levende biologische rijkdommen van de zee;
- b) de visserij- en aquacultuursector in staat te stellen om het GVB toe te passen op het geëigende niveau;
- c) het concurrentievermogen van de visserij- en aquacultuursector in de Unie, en met name de producenten, te versterken;
- d) de markten transparanter en stabiel te maken, met name op het gebied van de economische kennis van en het inzicht in de Uniemarkten voor visserij- en aquacultuurproducten in de hele bevoorradingketen, te zorgen voor een evenwichtiger verdeling van de toegevoegde waarde in de bevoorradingketen van de sector, consumenteninformatie te verbeteren en de bewustmaking te verhogen, door middel van berichtgeving en etikettering met begrijpelijke informatie;
- e) bij te dragen tot de totstandbrenging van gelijke voorwaarden voor alle in de Unie afgezette producten, door de duurzame exploitatie van de visbestanden te bevorderen;
- f) bij te dragen tot een gevarieerd aanbod aan visserij- en aquacultuurproducten voor consumenten;
- g) consumenten verifieerbare en nauwkeurige informatie te vertrekken over de oorsprong van producten en de productiewijze, in het bijzonder door markering en etikettering.⁷

Bovenstaande doelstellingen moeten het voor producenten en consumenten duidelijk maken hoe de EU-markt werkt. De belangrijkste aspecten waarop de GMO betrekking heeft, laten zich als volgt samenvatten:⁸

Handelsnormen. Gemeenschappelijke handelsnormen bepalen de uniforme kenmerken waar in de EU verkochte visserijproducten aan moeten voldoen, waar ze ook vandaan komen. Deze normen, die worden gebaseerd op instandhoudingsmaatregelen, zorgen voor een transparante interne markt die producten van hoogstaande kwaliteit levert.

⁶ Verordening (EU) Nr. 508/2014, artikel 6.

⁷ Verordening (EU) Nr. 1379/2013, artikel 3; Verordening (EU) Nr. 1380/2013, artikel 35.

⁸ Samenvattende aspecten gebaseerd op: https://ec.europa.eu/fisheries/cfp/market_nl.

Informatie voor de consument. Iedere consument of restauranthouder die gevangen of gekweekte vis koopt, moet bepaalde informatie krijgen. Ook dat is in de marktordening duidelijk geregeld. Op die manier kan iedereen met kennis van zaken een keuze maken.

Mededinging. Alles wat in de marktordening wordt vastgelegd, moet voldoen aan de Europese mededingingsregels. Om te zorgen dat het visserijbeleid goed functioneert en de EU-doelstellingen kunnen worden gehaald, zijn er wel enkele uitzonderingen op de mededingingsregels toegestaan.

Informatie over de markt. Om de markt transparanter en efficiënter te maken heeft de Commissie de Waarnemingspost voor de Europese markt voor visserij- en aquacultuurproducten opgezet.

Organisatie van de sector.⁹ Binnen de sector spelen producentenorganisaties een onmisbare rol. Deze PO's zijn officieel erkende organen die vissers en aquacultuurproducenten vertegenwoordigen. Zij staan in voor het dagelijkse beheer van de visserij en spelen een cruciale rol in het GVB en de GMO omdat zij ondernemers:

- sturen in de richting van duurzame visserij en aquacultuur, met name door activiteiten collectief te beheren,
- helpen bij het afstemmen van vraag en aanbod op de markt,
- helpen bij het creëren van toegevoegde waarde.

Met artikel 28 van de marktverordening krijgen producentenorganisaties een belangrijke rol toebedeeld in de uitvoering van het GVB via de opmaak van productie- en afzetprogramma's. In Vlaanderen wordt het productie- en marketingplan opgesteld door de Rederscentrale als erkende PO, waarbij andere ketenspelers (waaronder de Vlaamse Visveiling) input geven met betrekking tot bepaalde aspecten van verkoop en afzet verder in de keten (zoals gevraagd door de Vlaamse overheid).

1.2 Vooruitziend en voortvarend. Het OP EFMZV in België

De vertaalslag van het EFMZV naar beleid in elke lidstaat gebeurt via de opmaak van een Operationeel Programma EFZMV, waarin staat hoe de beschikbare middelen zullen worden benut. Als de Europese Commissie dit operationeel programma goedkeurt, mag de nationale overheid bepalen welke projecten gehonoreerd worden. De nationale autoriteiten en de Commissie zijn samen verantwoordelijk voor de uitvoering van het programma.¹⁰ Het Operationeel Programma (OP) voor de Belgische visserij- en aquacultuursector 2014-2020 is getiteld 'Vooruitziend en voortvarend' en bestaat uit twee grote deelprogramma's. Het Vlaamse deelprogramma focust op visserij, aquacultuur en het mariene milieu, terwijl aquacultuur binnen het aquatisch milieu centraal staat in het Waalse onderdeel van het programma.

⁹ Zie ook: https://ec.europa.eu/fisheries/cfp/market/producer_organisations_nl.

¹⁰ <https://lv.vlaanderen.be/nl/visserij/subsidies-visserij/efmzv-europees-fonds-voor-maritieme-zaken-en-visserij-2014-2020>.

1.2.1 Kernelementen OP EFMZV 2014-2020

Het OP EFMZV 'Vooruitziend en voortvarend' is gestroomlijnd volgens vijf unieprioriteiten,¹¹ waarbinnen telkens een aantal maatregelen/artikels uit de EFMZV-verordening werden geselecteerd (cf. overzicht van de maatregelen in het Operationeel Programma in bijlage). Zo kunnen onder unieprioriteit 1 (visserij) projecten worden betoelaagd in het kader van:

- duurzame visserij met beperking van haar impact op het mariene milieu en aanpassing aan de bescherming van soorten (artikel 38),
- innovatie in verband met de instandhouding van biologische rijkdommen op zee (artikel 39),
- energie-efficiëntie en klimaatmitigatie (artikel 41),
- bescherming en herstel van mariene biodiversiteit en mariene ecosystemen (artikel 40),
- starterssteun voor jonge vissers (artikel 31),
- innovatie (artikel 26),
- gezondheid en veiligheid in de visserijsector (artikel 32),
- vissershavens, aanlandingsplaatsen, afslagen en beschuttingsplaatsen (artikel 43),
- partnerschappen tussen wetenschappers en vissers (artikel 28).

Projecten die kaderen binnen de volgende rubrieken kunnen onder unieprioriteit 2 (aquacultuur) om steunverlening vragen:

- innovatie in aquacultuur (artikel 47),
- productieve investeringen in aquacultuur (artikel 48 (1) a) tot f) en i) tot k)),
- adviesverlening aan aquacultuurbedrijven: technisch, wetenschappelijk, juridisch, ecologisch of economisch advies (artikel 49, (1), b)),
- bevordering van het menselijk kapitaal en de sociale dialoog (artikel 50),
- dierenwelzijn in de aquacultuur (artikel 56).

Voor wat de afzet en verwerking betreft (unieprioriteit 5) komen projecten in volgende rubrieken in aanmerking voor betoelaging:

- productie- en afzetprogramma's (artikel 66),
- afzetmaatregelen (artikel 68),
- verwerking van visserij- en aquacultuurproducten (artikel 69).

Federale en regionale overheden kunnen steun verkrijgen voor de bevordering van de uitvoering van het geïntegreerd maritiem beleid, waaronder de verwezenlijking van de *Integrated Maritime Surveillance (IMS)* en de uitrol van het bijhorende informatie-uitwisselingsplatform *CISE (Common Information Sharing Environment)*¹² (artikel 79).

Tot slot neemt het Belgische OP de optie van technische bijstand op, waarbij lidstaten op eigen initiatief assistentie kunnen verlenen bij onder meer het indienen van het voortgangsverslag, het

¹¹ Unieprioriteit 4 – Bevordering van de werkgelegenheid en territoriale cohesie – werd niet weerhouden in het Belgische operationeel programma, cf. Operationeel Programma EFMZV voor België, 2014-2020, p. 41.

¹² https://ec.europa.eu/maritimeaffairs/policy/integrated_maritime_surveillance_en.

opzetten van nationale netwerken voor de verspreiding van informatie, de uitwisseling van beste praktijken. (artikel 78).

1.2.2 Cofinanciering vanuit Vlaanderen: FIVA

Het EFMZV betracht samen met de nationale overheden geselecteerde projecten te financieren. Elke lidstaat krijgt een deel van de begroting van het fonds toegewezen op basis van de omvang van zijn visserij- en aquacultuursector. Voor de totale financiering van gehonoreerde projecten worden de EFMZV-middelen aangevuld met eigen middelen van de lidstaten. Voor Vlaanderen gebeurt deze cofinanciering via het Financieringsinstrument voor de Visserij en Aquacultuur (FIVA), waarbij FIVA-steun enkel wordt toegekend als het EFMZV tevens goedkeuring voor steunverlening geeft.¹³

1.3 Commissievoorstellen voor het EMFZV 2021-2027

Het EFMZV zit momenteel over de helft van zijn eerste looptijd (i.e. 2014-2020). Op 12 juni 2018 bracht de Europese Commissie voorstellen uit voor een nieuw EFMZV met als looptijd 2021-2027. Het nieuwe EFMZV beoogt bij te dragen tot de uitvoering van het GVB¹⁴ en van het maritiem beleid en van de internationale verbintenissen van de Unie op het gebied van oceaangovernance, met name in de context van Agenda 2030. Volgende unieprioriteiten worden met het nieuwe EFMZV nagestreefd:

- (1) Bevorderen van een duurzame visserij en van de instandhouding van de biologische rijkdommen van de zee;
- (2) Bijdragen tot de voedselzekerheid in de Unie door concurrerende en duurzame aquacultuur en markten;
- (3) Mogelijk maken van de groei van een duurzame blauwe economie en bevorderen van welvarende kustgemeenschappen;
- (4) Versterken van de internationale oceaangovernance en tot stand brengen van veilige, beveiligde, schone en duurzaam beheerde zeeën en oceanen.

De Commissie motiveert de financiële steun uit het EFMZV voor deze prioriteiten door te wijzen op: het belang van een duurzame visserij en aquacultuur voor voedselzekerheid; het ecologische belang van de instandhouding en het duurzaam gebruik van zeeën en oceanen; het sociaaleconomische belang van een duurzame blauwe economie die stimulansen biedt voor investeringen, banen en groei, die onderzoek en innovatie bevordert en die bijdraagt tot energiezekerheid door oceaanenergie; en het belang van veilige/beveiligde zeeën en oceanen voor een doeltreffende grenscontrole en voor de wereldwijde strijd tegen criminaliteit op zee.¹⁵

¹³ <https://lv.vlaanderen.be/nl/visserij/subsidies-visserij/efmzv-europees-fonds-voor-maritieme-zaken-en-visserij-2014-2020>; zie ook: Besluit van de Vlaamse Regering, Financieringsinstrument voor de Vlaamse visserij- en aquacultuursector (FIVA) en de verrichtingen die voor steun in aanmerking komen, 5 februari 2016.

¹⁴ Wat in tegenstelling tot de EFMZV-verordening voornamelijk geen wijzigingen ondergaat.

¹⁵ COM(2018) 390 final.

1.3.1 Inbedding van het EFMZV 2021-2027 in de bredere Europese beleidscontext: GB-verordening

Als onderdeel van de zeven Europese Structuur- en Investeringsfondsen¹⁶ heeft de verordening Gemeenschappelijke Bepalingen (GB) ook invloed op het EFMZV. Samen met de andere programma's ondergaat het EFMZV enkele wijzigingen inzake *governance* zoals tot uiting komt in de commissievoorstellen over de nieuwe GB-verordening. De voornaamste doelstellingen van de GB-verordening laten zich als volgt samenvatten:¹⁷

1. De onnodige administratieve lasten voor begunstigden en beheersinstanties aanzienlijk verminderen, met behoud van een hoog niveau van zekerheid omtrent wettigheid en regelmatigheid. Dit is de belangrijkste leidraad van de hervorming, met een aanzienlijk aantal vereenvoudigingen en onderlinge afstemmingen tussen de verordeningen.

i. De voortzetting van beheers- en controlesystemen (en andere maatregelen die de start van het programma bevorderen). Groter gebruik van "evenredige regelingen", waarbij voor programma's met een lager risico een beroep kan worden gedaan op nationale systemen.

ii. Gebruik van vereenvoudigde kostenopties en betalingen op basis van voorwaarden.

iii. Financieringsinstrumenten.

2. Verhogen van de flexibiliteit om programmadoelstellingen en middelen aan te passen in het licht van wijzigende omstandigheden en in termen van vrijwillige bijdragen aan op EU-niveau direct beheerde instrumenten.

3. De programma's nauwer afstemmen op de EU-prioriteiten en hun doeltreffendheid verhogen. Dit omvat onder meer:

i. De interventielogica en rapportering afstemmen op de rubriek van het MFK¹⁸ en de steun meer concentreren op de prioritaire terreinen.

ii. Zorgen voor een nauwere aansluiting op het Europees Semester.¹⁹

iii. Vaststellen van meer zinvolle randvoorwaarden die gedurende de hele uitvoeringsperiode moeten worden gehandhaafd.

De GB-verordening brengt zeven Europese Fondsen samen door middel van een gedeeld beheer waarbij gestreefd wordt een gemeenschappelijke reeks van vereenvoudigde en geconsolideerde regels vast te stellen en de administratieve last voor de programma-autoriteiten en de begunstigden af te bouwen. Gedeeld beheer en partnerschap vormen daarbij

¹⁶ Cohesiefonds (CF), Europees Fonds voor maritieme zaken en visserij (EFMZV), Europees Fonds voor regionale ontwikkeling (EFRO), Europees Sociaal Fonds Plus (ESF+), Fonds voor asiel en migratie (AMIF), Instrument voor grensbeheer en visa (BMVI), Fonds voor interne veiligheid (ISF); COM(2018) 375 final, 1.

¹⁷ Cf. puntsgewijze opsomming van de doelstellingen overgenomen van COM(2018) 375 final, 6-7 (samenvatting).

¹⁸ Meerjarig Financieel Kader.

¹⁹ Het Europees Semester is een cyclus van coördinatie van het economisch en het begrotingsbeleid in de EU. Het is een onderdeel van het Europese kader voor economisch bestuur, zie:

<https://www.consilium.europa.eu/nl/policies/european-semester/>.

de kernwoorden (cf. artikel 5 en 6). In samenhang met het commissievoorstel voor het MFK 2021-2027 kent de integratie van klimaatactie in alle EU-programma's een meer ambitieuzere invulling en dito budgettoekenning van 25% van de EU-uitgaven.²⁰ De specifieke bijdrage van het EFMZV tot de verwezenlijking van dit streefdoel zal worden gevolgd met de hulp van een systeem van klimaatmarkers, *'waarbij exactere methoden zullen worden gebruikt als die beschikbaar zijn'*. De Commissie zal ernaar streven relevante acties die bijdragen tot de klimaatdoelstellingen in kaart te brengen tijdens het proces van voorbereiding, toepassing, beoordeling en evaluatie. Aan de hand van milieumarkers zal de bijdrage aan de verwezenlijking van milieudoelstellingen gevolgd worden.²¹

De strategische aanpak van het gedeeld beheer van de Europese Fondsen is in de voorstellen herleid tot vijf duidelijke beleidsdoelstellingen:

1. Een slimmer Europa – innovatieve en slimme economische transformatie,
2. Een groener, koolstofarm Europa,
3. Een meer verbonden Europa – mobiliteit en regionale ICT-connectiviteit,
4. Een socialer Europa – de uitvoering van de Europese pijler van sociale rechten,
5. Een Europa dat dichterbij de burger staat – duurzame en geïntegreerde ontwikkeling van stads-, plattelands- en kustgebieden door lokale initiatieven te bevorderen.

De commissievoorstellen benadrukken verder dat de inhoud van de programma's gestroomlijnder en strategischer wordt. Een versnelling van de programmering en de uitvoering bij de aanvang van de periode (wat bij de start van het huidige EFMZV een probleem was gebleken met een aanzienlijke vertraging tot gevolg) worden beoogd via de opmaak van een gemeenschappelijk programmamodel voor het EFRO, het Cohesiefonds, ESF+ en EFMZV. De flexibiliteit in de programmering wordt onder meer ingebouwd via een 5%-drempel op prioriteitsniveau, die het mogelijk maakt om de toewijzingen binnen het programma aan te passen zonder een formele programmawijziging.²² De toezichtcomités krijgen een grotere rol toebedeeld bij het toezicht op de programmaprestaties. De jaarlijkse evaluatie van de prestaties wil voor alle fondsen een gelegenheid zijn voor een beleidsdialoog over essentiële punten van uitvoering en prestaties van het programma. In verband daarmee zet de GB-verordening in de volgende programmaperiode verder in op gegevensverzameling en een frequente datatransmissie om dusdoende de prestatiebeoordelingen te vereenvoudigen.²³

De organisatie van de financiële steunverlening via betalingen op basis van voorwaarden en vereenvoudigde kostenopties – i.e. forfaitaire terugbetaling, standaardschalen van eenheidskosten of forfaitaire bedragen – met vereenvoudigde regels en berekeningsmethodes moet helpen om de administratieve lasten te verminderen en tegelijk bij te dragen tot de prestatiegerichtheid.²⁴ Ook inzake beheer en controle van de programma's beoogt de GB-

²⁰ COM(2018) 375 final, Titel I: Doelstellingen en algemene ondersteuning.

²¹ COM(2018) 390 final, 7-8 (Toelichting bij de specifieke bepalingen van het voorstel).

²² Ibidem, Titel III: Programmering; waarbij 'prioriteit' in het kader van het EFMZV begrepen moet worden als een 'soort steungebied', COM(2018) 375 final, artikel 2, (5).

²³ Ibidem, Titel IV: Monitoring, evaluatie, informatie en communicatie.

²⁴ Ibidem, Titel V: Financiële steun.

verordening de administratieve vereisten voor programma-autoriteiten en begunstigden te doen afnemen.²⁵

1.3.2 Synopsis van de commissievoorstellen EFMZV 2021-2027

Het commissievoorstel voor het EFMZV 2021-2027 erkent de ‘uiterst complexe structuur’ van het fonds in de huidige programmaperiode en beoogt daarom een vereenvoudiging van de uitvoering van het fonds in de komende periode.²⁶ Het EFMZV zal voor de periode na 2020 overschakelen op een vereenvoudigde structuur met volgende elementen:

- **4 prioriteiten** (cf. supra);
- **Steungebieden:** er worden geen dwingende maatregelen meer vastgesteld, maar er wordt een beschrijving gegeven van de verschillende steungebieden in het kader van elke prioriteit, wat een flexibel uitvoeringskader moet scheppen;
- **Geen vooraf bepaalde maatregelen of subsidiabiliteitsregels op Unieniveau:** in het kader van gedeeld beheer (cf. de GB-verordening) dienen de lidstaten hun programma op te stellen en de meest geschikte manieren aan te geven om de prioriteiten van het EFMZV te bereiken. Daarbij krijgen de lidstaten enige flexibiliteit voor het bepalen van de regels omtrent subsidiabiliteit. Er kan steun verleend worden voor uiteenlopende maatregelen die opgenomen zijn in de programma’s van de lidstaten en dit volgens de regels van de EFMZV-verordening en de GB-verordening op voorwaarde dat zij onder de genoemde steungebieden vallen.
- **Voorwaarden en beperkingen voor bepaalde gebieden:** er bestaat een lijst met niet-subsidiabele concrete acties om schadelijke gevolgen voor de instandhouding van de visbestanden te vermijden, bijvoorbeeld een algemeen verbod op investeringen om de vangstcapaciteit te vergroten. Investeringen en compensaties ten bate van de vissersvloot (i.c. definitieve stopzetting van visserijactiviteiten, buitengewone stopzetting van visserijactiviteiten, aankoop van een vaartuig, vervanging van motoren) worden verbonden aan de strikte voorwaarde ‘*dat ze stroken met de instandhoudingsdoelstellingen van het GVB*’. Als verantwoording stelt het commissievoorstel dat dit ‘*van cruciaal belang [is] om ervoor te zorgen dat de financiële steun op de verwezenlijking van deze doelstellingen gericht is*’. Tabel 1 op p. 17 biedt een overzicht van de niet-subsidiabele concrete acties in de commissievoorstellen voor het nieuwe EFMZV en vergelijkt ze met degene in het huidige fonds.
- **Resultaatindicatoren:** de lidstaten rapporteren over de voortgang en de prestaties in de richting van vastgestelde mijlpalen en streefdoelen. De Commissie zal de prestaties jaarlijks evalueren op basis van door de lidstaten opgestelde jaarlijkse prestatieverslagen, zodat mogelijke problemen met de tenuitvoerlegging tijdig kunnen worden opgespoord en corrigerende maatregelen kunnen worden genomen. Een monitoring- en evaluatiekader maakt hier deel van uit.²⁷

²⁵ Ibidem, Titel VI: Beheer en controle.

²⁶ Vergelijk ook: Ballesteros, M. et al., *Research for PECH Committee – Implementation and impact of key European Maritime and Fisheries Fund measures*.

²⁷ COM(2018) 390 final, 8 (Toelichting bij de specifieke bepalingen van het voorstel).

Tabel 1. Niet-subsidiabele concrete acties: vergelijking tussen voorstellen 2021-2027 en EFMZV 2014-2020

Actie	2021-2027 (art. 13)	2014-2020 (art. 11)
concrete acties die de vangstcapaciteit van een vissersvaartuig vergroten of de aankoop steunen van uitrusting waarmee het vermogen om vis op te sporen, wordt vergroot	☒	☒ Uitz.: verankerde visaantrekkende apparatuur in ultraperifere gebieden
bouw en aankoop van vissersvaartuigen of de invoer van vissersvaartuigen	☒ uitz.: de eerste aanschaf vissersvaartuig <12 m door jonge visser (art. 16)	☒ Uitz.: eerste aanschaf vissersvaartuig <24 m door jonge visser (art. 32)
overdracht of omvlagging van vissersvaartuigen naar een derde land, ook door de oprichting van joint ventures met partners van dat land	☒	☒
tijdelijke of definitieve stopzetting van visserijactiviteiten, tenzij anders bepaald	☒	☒
experimentele visserij	☒	☒
overdracht van de eigendom van een bedrijf	☒	☒
rechtstreeks uitzetten van vis, behalve als instandhoudingsmaatregel waarin uitdrukkelijk bij een rechtshandeling van de Unie is voorzien, of in geval van het experimenteel uitzetten van vis	☒	☒
aanleg van nieuwe havens, nieuwe aanlandingsplaatsen of nieuwe afslagen	☒	onder specifieke voorwaarden (art. 43.3)
marktinterventiemechanismen om visserij- of aquacultuurproducten tijdelijk of definitief uit de markt te nemen m.h.o. een verminderd aanbod om een prijsdaling te voorkomen of om de prijzen op te drijven; bij uitbreiding, concrete acties i.v.m. Opslag in een logistieke keten die zowel bedoeld als onbedoeld dezelfde effecten zouden hebben	☒	Uitfasering tegen 31/12/2018
investeringen in de situatie aan boord van vissersvaartuigen met als doel de naleving van vereisten krachtens het recht van de Unie of nationaal recht, met inbegrip van de vereisten i.k.v. de verplichtingen van de Unie in de context van regionale organisaties voor visserijbeheer	☒ Uitz.: controle en handhaving (art. 19)	onder specifieke voorwaarden (art. 32.1)
investeringen in de situatie aan boord van vissersvaartuigen die in de twee kalenderjaren voorafgaand aan het jaar van indiening van de steunaanvraag gedurende minder dan 60 dagen per jaar activiteiten op zee hebben verricht	☒	☒

Bron: Ballesteros *et al.*, *Research for PECH Committee – Implementation and impact of key European Maritime and Fisheries Fund measures*, 91.

De lidstaten dienen niet langer een keuzemenu met subsidiabele acties te voorzien, maar kiezen **strategische prioriteiten** uit. De commissie meent dat hierdoor de uitvoering van de

programma's optimaal gericht zal zijn op 'de verwezenlijking van de beleidsdoelstellingen (cf. supra, n.v.d.r.) op basis van de prestaties, in het kader van een permanente dialoog tussen de Commissie en de lidstaten over het bereiken van resultaten'. Flexibiliteit, resultaatgerichtheid en wederzijds vertrouwen tussen Commissie en lidstaat vormen de drie beginselen van een doeltreffende vereenvoudiging.²⁸

Elke lidstaat stelt een programma op, wat goedgekeurd zal worden door de Commissie. Om lidstaten aan te moedigen een strategische aanpak voorop te stellen, zal de Commissie een analyse voor elk zeegebied ontwikkelen, waarin de gemeenschappelijke sterke en zwakke punten met betrekking tot de verwezenlijking van de GVB-doelstellingen worden aangegeven. Deze analyse zal de onderhandelingen tussen de Commissie en de lidstaten schragen. De Commissie zal in haar beoordeling van de voorgestelde programma's rekening houden met de:

- ecologische en sociaaleconomische uitdagingen van het GVB;
- sociaaleconomische prestaties van de duurzame blauwe economie;
- uitdagingen op het niveau van het zeegebied;
- instandhouding en het herstel van de mariene ecosystemen;
- vermindering van zwerfvuil op zee;
- matiging van en de aanpassing aan de klimaatverandering.²⁹

Het EFMZV zal worden uitgevoerd in het kader van twee uitvoeringssystemen, met name onder gedeeld beheer door de lidstaten via EFMZV-programma's en rechtstreeks door de Commissie onder direct beheer. De **verdeling van de middelen** tussen gedeeld en direct beheer blijft behouden zoals in de huidige looptijd: 86,5% wordt toegewezen aan gedeeld beheer en 13,5% aan direct beheer.³⁰ Een korting op de middelen (die verband houdt met brexit) zal voor gevolg hebben dat lidstaten in nominale termen 96,5% van hun toewijzing voor 2014-2020 behouden, waarbij de afbakening van de nationale toewijzingen gebaseerd blijft op deze van de huidige looptijd. De commissievoorstellen voorzien dat bedragen voor bepaalde steungebieden onder gedeeld beheer worden geormerkt voor: (1) controle en handhaving, gegevensverzameling en -verwerking voor visserijbeheer en wetenschappelijke doeleinden; en (2) de ultraperifere gebieden.³¹ Wat betreft de **cofinanciering** uit de lidstaten bepalen de commissievoorstellen dat de lidstaten op de totale subsidiabele uitgaven voor concrete acties een maximale steunintensiteit van 50% toepassen.

Steun in het kader van unieprioriteit 1 (visserij). Deze steun zal gericht zijn op de realisatie van de milieu-, economische, maatschappelijke en werkgelegenheidsdoelstellingen zoals die in artikel 2 van de GVB-verordening zijn omschreven.³² Een duurzame visserij op basis van de Maximale Duurzame Opbrengst (MDO) tot stand brengen en handhaven, en de negatieve gevolgen van visserijactiviteiten op het mariene ecosysteem tot een minimum beperken,

²⁸ Ibidem, 9 (Toelichting bij de specifieke bepalingen van het voorstel).

²⁹ Ibidem.

³⁰ Oftewel respectievelijk € 5,31 miljard en € 0,83 miljoen: COM(2018) 390 final, 9 (Toelichting bij de specifieke bepalingen van het voorstel).

³¹ COM(2018) 390 final, 9-10 (Toelichting bij de specifieke bepalingen van het voorstel).

³² Ibidem, 11 (Toelichting bij de specifieke bepalingen van het voorstel); zie ook: Verordening (EU) Nr. 1380/2013, artikel 2.

vormen hierin de leidraad. Gelet op de grote uitdagingen die de aanlandingsverplichting met zich meebrengt, zal het EFMZV met een hogere steunintensiteit dan voor andere acties innovatie en investeringen die bijdragen aan de uitvoering van de aanlandingsverplichting ondersteunen.³³ Innovatie en investeringen aan boord van vissersvaartuigen kaderend binnen gezondheids-, veiligheids- en arbeidsomstandigheden (i.c. hogere steunintensiteit), energie-efficiëntie en de kwaliteit van vangsten komen voor steun in aanmerking. Die steun mag echter niet resulteren in een vergroting van de vangstcapaciteit of van het vermogen om vis op te sporen. Ook met betrekking tot visserijcontrole en in het kader van gegevensverzameling zal het fonds steun verlenen.

Het EFMZV 2021-2027 zal **kleinschalige kustvisserij** – gedefinieerd als visserij beoefend door vissersvaartuigen van minder dan 12 m die geen gebruikmaken van gesleept vistuig – preferentieel behandelen door een steunintensiteit van 100% te gunnen om duurzame visserijpraktijken aan te moedigen. Bepaalde steungebieden zullen voorbehouden worden voor de kleinschalige visserij in vlootsegmenten waar de vangstcapaciteit in evenwicht is met de beschikbare vangstmogelijkheden, met name steun voor de aankoop van een tweedehands vaartuig en voor de vervanging of modernisering van een motor van een vaartuig. Lidstaten nemen voorts een actieplan voor de kleinschalige kustvisserij in hun programma op, dat op basis van indicatoren zal gemonitord worden.³⁴

Met het oog op de bescherming en het herstel van de **mariene biodiversiteit en ecosystemen** zal het EFMZV steun voorzien voor de verzameling van verloren vistuig en zwerfvuil op zee door vissers en voor investeringen in passende voorzieningen om dat afval in havens te ontvangen. Acties om een goede milieutoestand in het mariene milieu te bereiken of te behouden (cf. Kaderrichtlijn mariene strategie), voor beheer, herstel en monitoring van Natura 2000-gebieden en voor de bescherming van soorten (cf. Habitat- en Vogelrichtlijn) zijn tevens subsidiabel.³⁵

In het licht van voedselzekerheid in de Unie en het bevorderen van de consumptie van viseiwitten die in de Unie volgens hoge kwaliteitsnormen zijn geproduceerd en die voor de consument beschikbaar zijn aan betaalbare prijzen, speelt naast de visserij **aquacultuur** een belangrijke rol. Het EFMZV verleent steun voor de bevordering en duurzame ontwikkeling van de aquacultuur ten bate van de teelt van waterdieren en -planten voor de productie van voedingsmiddelen en andere grondstoffen. Met name steun voor ecologische duurzaamheid, productieve investeringen, innovatie, verwerving van beroepsvaardigheden, verbetering van de arbeidsomstandigheden en compenserende maatregelen die voorzien in essentiële land- en natuurbeheerdiensten, zal in aanmerking komen. Acties op het gebied van volksgezondheid, verzekeringsregelingen voor aquacultuurbestanden en acties voor diergezondheid en dierenwelzijn kunnen tevens steun verkrijgen. Steun voor productieve investeringen zal uitsluitend via financieringsinstrumenten en via InvestEU worden verleend. Als reden wordt

³³ Onder meer investeringen in selectief vistuig, in de verbetering van de haveninfrastructuur en in de afzet van ongewenste bijvangst, COM(2018) 390 final, 11 (Toelichting bij de specifieke bepalingen van het voorstel).

³⁴ COM(2018) 390 final, 13 (Toelichting bij de specifieke bepalingen van het voorstel); overwegende (28); afdeling 2, artikel 15 en 16.

³⁵ Ibidem, 13-14 (Toelichting bij de specifieke bepalingen van het voorstel).

vermeld dat zij een grotere hefboomwerking op de markten hebben en daardoor geschikter zijn om de financiële uitdagingen van de aquacultuursector aan te pakken.³⁶

Aangezien voedselzekerheid tevens afhankelijk is van doeltreffende en goed georganiseerde markten, voorziet het EFMZV steun voor de **afzet van visserij- en aquacultuurproducten** overeenkomstig de doelstellingen van de gemeenschappelijke marktordening (GMO). De oprichting van producentenorganisaties, de uitvoering van productie- en afzetplannen, de bevordering van nieuwe afzetmogelijkheden en de ontwikkeling en verspreiding van marktinformatie kunnen daarbij subsidiabel zijn. In het kader van de verwezenlijking van de GMO-doelstellingen kan tevens steun verleend worden voor gerichte investeringen in de **verwerkende industrie** (enkel via financieringsinstrumenten en via InvestEU en niet via subsidies; grootschalige investeringen dienen via het EFRO geruggesteund te worden).³⁷

Vanuit de aanname dat oceaanindustrieën en -diensten sneller groeien dan de economie in het algemeen en in grote mate bijdraagt aan de werkgelegenheid en de groei tegen 2030 wordt het faciliteren van een **duurzame blauwe economie** door het fonds mee onderschreven. Daar waar overheidsinvesteringen in deze sector moeten worden geïntegreerd in de hele begroting van de Unie, zal het EFMZV met name zijn toegespitst op het scheppen van de juiste voorwaarden voor de ontwikkeling van deze sector en het wegwerken van knelpunten voor investeringen en voor de ontwikkeling van nieuwe markten en technologieën of diensten en dit via het ondersteunen van partnerschappen, van gegevensverzameling, -beheer en -verwerking, van een geïntegreerde governance en beheer van het maritiem beleid, van onderzoek, innovatie en technologie in duurzame blauwe economie en de overdracht daarvan, van de verbetering van maritieme vaardigheden en kennis over de oceanen, de versterking van de uitwisseling van sociaaleconomische gegevens over de duurzame blauwe economie, de bevordering van een koolstofarme en klimaatbestendige duurzame blauwe economie en de ontwikkeling van projectenpijplijnen en innovatieve financieringsinstrumenten.³⁸

Tot slot biedt het EFMZV onder direct beheer steun voor internationale verbintenissen en doelstellingen in het kader van het **versterken van de internationale oceaangovernance en het tot stand brengen van veilige, beveiligde, schone en duurzaam beheerde zeeën en oceanen**, overeenkomstig de verwezenlijking van Agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling en met name duurzame ontwikkelingsdoelstelling 14 (instandhouding en duurzaam gebruik van oceanen, zeeën en rijkdommen van de zee voor duurzame ontwikkeling).

³⁶ Ibidem, 14 (Toelichting bij de specifieke bepalingen van het voorstel).

³⁷ Ibidem, 14 (Toelichting bij de specifieke bepalingen van het voorstel).

³⁸ Ibidem, 15 (Toelichting bij de specifieke bepalingen van het voorstel).

Advies

2 Algemene aanbevelingen

[1] **Ontwerp een Operationeel Programma EFMZV dat hefboomdoelstellingen vooropstelt die richtinggevend zijn voor de visserijsector, maar dat de nodige vrijheidsgraden aan de sector biedt om zelf keuzes te maken om die doelstellingen te verwezenlijken.** Een veelheid aan bepalingen, voorwaarden en exclusiemechanismen volgens dewelke projectaanvragen al dan niet kunnen worden ingediend, maken dat het huidige beleid als sterk rigide wordt ervaren. De realisatie van projecten, die bijdragen aan de richtinggevende doelstellingen van het OP, zou prioritair moeten zijn, ongeacht wie de precieze uitvoering op zich neemt. **Grijp daartoe de kansen van een grotere subsidiariteit die de Europese Commissie in het nieuwe EFMZV 2021-2027 aanreikt.**³⁹

[2] **De SALV stelt een tweeledige procesaanpak voor de ontwerpfase van het nieuwe OP EFMZV voor:**

- a. **Strategisch plan.** In een eerste fase wordt een strategisch plan opgemaakt dat de hefboomdoelstellingen voor de nieuwe beleidsperiode formuleert.
- b. **Steungebieden.** In een volgende fase worden aan de hefboomdoelstellingen brede steungebieden gekoppeld, waarbinnen de aanvrager of groep van aanvragers projecten kan voordragen. Niet-subsidiabele acties binnen deze steungebieden worden tevens kenbaar gemaakt.

De SALV wordt graag in beide procesfasen van de opmaak van het OP EFMZV 2021-2027 betrokken.

3 Thematische aanbevelingen

3.1 Innovatie

[3] **Optimaliseer de kansen binnen het OP om de visserijsector te laten innoveren en moderniseren. Daartoe vraagt de raad om:**

- a. **In het algemeen handvaten te voorzien om innovatie te stimuleren die alle aspecten van duurzaamheid ten goede komt.** Het moet mogelijk zijn om voor afzonderlijke technologie op bestaande of nieuwe vaartuigen steun aan te vragen indien de investering ecologische, sociale en economische duurzaamheidsdoelen schraagt. Vergelijkingen met de handvaten zoals voorzien in het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (VLIF) kunnen inspirerend zijn.⁴⁰ Bij wijze van voorbeeld

³⁹ De commissievoorstellen over het nieuwe EFMZV wijzen althans in de richting van een grotere keuzevrijheid voor de lidstaten, cf. supra.

⁴⁰ Daar waar bijvoorbeeld de investering in een tractor pas in tweede instantie kans maakt op selectie voor ondersteuning, is de selectiekans veel hoger wanneer de rtk-gps op diezelfde tractor als afzonderlijke investering

denkt de raad denkt aan innovaties met het oog op het minimaliseren van ongewenste bijvangsten (waarvoor de invoering van *real-time closures* of zeer tijdelijke sluitingen nader onderzocht kan worden).⁴¹

b. In het bijzonder mogelijk te maken dat het programma steunmogelijkheden voorziet op vaartuigen die verouderde vaartuigen vervangen binnen de bestaande vangstcapaciteit (cf. adviespunt [23]a). De vervanging van bestaande, verouderde vaartuigen is immers cruciaal voor het voortbestaan van de sector op (middel)lange termijn. Zulke vervanging van vaartuigen is nodig om de sector te herdynamiseren in het kader van duurzaamheid en met het oog op het stimuleren van instroom. Niet alleen zullen hierdoor binnen de bestaande vangstcapaciteit efficiëntiewinsten kunnen geboekt worden (onder meer op het vlak van aantal vaardagen, brandstofverbruik en dito uitstootgassen). Bovendien zal de vervanging van verouderde vaartuigen de arbeidsomstandigheden en -veiligheid aan boord verbeteren, wat tewerkstelling in de visserijsector zal promoten.

[4] Onder het luik ‘Innovatie’ kan het programma volgens de raad tevens de rol van de visser als ‘guardian of the sea’ versterken. Daartoe dienen stimulansen voorzien te worden voor projecten met meerwaarde voor klimaat of natuurbescherming en voor vissers die vrijwillig een actieve en extra bijdrage leveren aan de bescherming van het mariene milieu (bijvoorbeeld via incentives in het quotaverdeelsysteem).

3.2 Instroom

[5] De SALV meent dat instroom in de zeezijde van de visserijsector kan gestimuleerd worden door adequate steunmogelijkheden te voorzien voor investeerders *sensu lato*. De projectkwaliteit dient daarbij de voornaamste graadmeter voor selectie te vormen. Het centrale probleem van instroom in de zeevisserij is tweërlei: vele reders hebben geen opvolging in het verschiet (1), terwijl externe investeerders weliswaar interesse tonen, maar op barrières stoten om effectief in te stappen (2).⁴² Exclusiemechanismen binnen het huidige OP maken het voor externe investeerders quasi onmogelijk om in vaartuigen te investeren en vervolgens de praktijkuitvoering van de visserijactiviteit uit te besteden. Bovendien staat het maximale steunbedrag voor jonge vissers verre van in verhouding met het aankoop-/overnamebedrag van een doorsnee vissersvaartuig, wat opvolging niet evident maakt.⁴³ De

wordt ingebracht: <https://lv.vlaanderen.be/nl/subsidies/vlif-steun/vlif-investeringssteun-voor-land-en-tuinbouwers>, website geconsulteerd op 6 februari 2019.

⁴¹ Vissers die op en bepaalde plaats veel bijvangst binnenhalen hebben technisch de mogelijkheid om dat onmiddellijk (real time) te delen met collega's en coördinerende instanties. Andere vissers ontlopen daardoor het nadeel van veel ongewenste bijvangst. Een dergelijk systeem vergt nog heel wat technische ontwikkeling; zie Sven S. Uhlmann *et al.*, *The European landing obligation*.

⁴² Zie ook: [SALV, Analyse. Problematiek in de Vlaamse visserij, 2016](#).

⁴³ Belgisch Operationeel Programma EFMZV 2014-2020, artikel 31 'Starterssteun voor jonge vissers': de voorwaarden om een maximaal steunbedrag van €75.000 gegund te krijgen, zijn: maximumleeftijd van de steunaanvrager van 40 jaar, minstens vijf jaar ervaring als visser of gelijkwaardig via opleiding, het vissersvaartuig dient tussen 5 en 30 jaar oud te zijn en mag niet langer zijn dan 24 meter. Vergelijk met de gelijkaardige evaluatie over barrières voor steunaanvragen onder het EFMZV in: Ballesteros, M. *et al.*, *Research for PECH Committee – Implementation and impact of key European Maritime and Fisheries Fund measures*, 61-62.

vaststelling dat onder artikel 31 'Starterssteun voor jonge vissers' in het huidige OP vooralsnog geen projectaanvragen zijn ingediend, is een teken aan de wand dat deze aanpak nieuwe initiatieven eerder fruikt dan aanzwengelt.⁴⁴ **De raad vraagt aldus om in het nieuwe OP de precieze modaliteiten voor starterssteun te herzien en de kwaliteit van projectaanvragen te laten primeren op de identiteit van de projectaanvrager.**

[6] De raad vraagt om de oprichting en ondersteuning van een competentiecentrum voor visserij,⁴⁵ waarin gezamenlijke initiatieven voor werving en opleiding doorheen de hele keten samen worden aangeboden. De hele visserijketen (zowel de zeezijde als de landzijde) kampt immers met een arbeidskrachte. Een ketenaanpak via de bundeling van initiatieven kan volgens de SALV tegemoet komen aan de personeelsproblemen van werkgevers in de sector en tegelijk coherentie en keuzeoverzicht bieden aan potentiële werknemers.

3.3 Duurzaamheidserkenning tot bij de consument

[7] Een correcte ondersteuning bij de doorstart van *Visserij Verduurzaamt* als label tot in de winkeltoeg en bij de verdere monitoring ervan via een controleorgaan is noodzakelijk voor het welslagen van deze duurzaamheidserkenning. Met *Visserij Verduurzaamt* en de bijhorende *Valduvis*-tool heeft de visserijsector een instrument in handen die in tegenstelling tot andere labels alle aspecten van duurzaamheid (ecologisch, sociaal, economisch) in ogenschouw neemt en de duurzaamheidsinspanningen van de sector kenbaar maakt.⁴⁶ Het stapsgewijs opschalen van *Visserij Verduurzaamt* langsheen de keten, waarvoor de eerste initiatieven binnen het *MaViTrans*-project opgezet worden,⁴⁷ vereist staalharde garanties voor de traceerbaarheid tot wanneer de consument de vis aankoopt. De nodige middelen moeten worden vrijgemaakt om het opzetten en opvolgen van zulk traceerbaarheidssysteem mogelijk te maken.⁴⁸

3.4 Samenwerking in de keten en over de sectoren heen

[8] Het OP EFMZV dient volgens de raad projecten te stimuleren die meerdere ketenpartners samen (aanvoer, veiling, verwerking, distributie) indienen. Dit kan de samenwerking in de visserijketen versterken en helpen de sector te herdynamiseren. Een

⁴⁴ Ibidem, artikel 31.

⁴⁵ Cf. SALV, *Analyse. Problematiek in de Vlaamse visserij, 2016*, 21.

⁴⁶ '*Visserij Verduurzaamt*' is een verduurzamingstraject van de Belgische visserijvloot, waarvan de erkenning aan reders wordt verleend indien aan een basisnorm wordt voldaan en een engagementsverklaring wordt onderschreven; '*Valduvis*' staat voor '*Valorisatie van duurzaam gevangen vis*' en is een tool door ILVO ontwikkeld om op basis van veertien indicatoren de duurzaamheidsinspanningen op ecologisch, sociaal en economisch vlak binnen de visserij te meten, zie <https://valduvis.be/nl/>.

⁴⁷ '*MaViTrans*' staat voor '*Markterkenning voor een Visserij in Transitie*' en heeft als doelstelling een breed gedragen duurzaamheidserkenning voor de Belgische visserij te implementeren die gebaseerd is op de duurzaamheidsbeoordelingen op vaartuigniveau, gegenereerd door de *Valduvis*-tool, zie <https://www.rederscentrale.be/mavitrans/>.

⁴⁸ Vergelijk de passage over *Visserij Verduurzaamt* in de beleidsbrief 2018-2019, die op p. 6 het volgende stelt: "Er zal ook onderzocht worden of het mogelijk is om het duurzaamheidskenmerk op in de keten te gebruiken: hiervoor zal een traceerbaarheidssysteem opgezet worden waarbij de consument betrokken is."

hechte wisselwerking tussen de keten op zee en de keten aan land kan een stimulans bieden voor de werkgelegenheid in en de verankering van de visserijsector binnen België. Daarom moet het mogelijk zijn voor partners doorheen de keten om gezamenlijke projectaanvragen te kunnen indienen.

[9] Samenwerkingsverbanden kunnen in aanvulling op adviespunt [8] verder aangezwengeld worden door mogelijk te maken dat eenzelfde, gezamenlijke projectaanvraag onder meerdere uieprioriteiten kan worden ingediend, waarbij een bepaalde verdeelsleutel een correcte allocatie van de middelen verzorgt. Op deze manier krijgen niet alleen partnerschappen binnen de visserijketen (aanvoer, veiling, verwerking, distributie) bijkomende stimulansen, maar kan het OP EFMZV ook kansen bieden voor samenwerkingsverbanden over de sectoren van visserij en aquacultuur heen. Zodoende kan het OP EFMZV inspelen op de mogelijkheden die het toekomstige Marien Ruimtelijk Plan 2020-2026 laat voor de combinatie van maricultuur en passieve visserij binnen bepaalde zones voor energiewinning.⁴⁹

3.5 Kustgemeenschappen zijn mee met nieuwe ontwikkelingen

[10] De raad meent dat het programma kustgemeenschappen in staat moet stellen om de juiste infrastructuur uit te bouwen die beantwoordt aan nieuwe ontwikkelingen binnen de visserij, de maricultuur en de blauwe economie. Het commerciële succes van innovatieve ideeën zoals maricultuur en passieve visserij binnen bepaalde zones voor energiewinning hangt immers sterk samen met de uitrusting van goede ‘thuishavens’ met de juiste infrastructuur om deze producten te behandelen.⁵⁰ Daartoe bezitten de Belgische kusthavens enkele unieke troeven binnen het Europese havenlandschap die verder uitgebouwd kunnen worden en daarbij vis- en watergebonden werkgelegenheid kunnen creëren. Tot deze troeven behoren onder andere de nabijheid van commerciële havens, de nabijheid van kenniscentra, een goede toegankelijkheid ongeacht de getijdenwerking, een sterk uitgebouwd toerisme en goede verbindingen met het hinterland.

De raad denkt in het bijzonder aan volgende opportuniteiten met betrekking tot de rechtstreekse band tussen de visserij- en aquacultuursectoren met de infrastructuur aan land:

- Toegankelijkheid van de havens;
- Afstand tot de relevante gebieden op zee;
- Toerisme en beleving aan de Belgische kust.

Haveninfrastructuur in het kader van visserij en maricultuur dient aan deze opportuniteiten te worden aangepast. Deze infrastructuuraanpassingen situeren zich rond volgende aspecten:

⁴⁹ Op 7 december 2018 keurde de ministerraad in tweede lezing het voorontwerp van koninklijk besluit goed dat het marien ruimtelijk plan 2020-2026 vaststelt: *Voorontwerp van koninklijk besluit tot vaststelling van het marien ruimtelijk plan voor de periode van 2020-2026*, Brussel, 2018; zie ook het SALV-advies over het MRP 2020-2026: [SALV, Advies. Marien Ruimtelijk Plan 2020-2026, Brussel, 2018](#).

⁵⁰ Dit kan zich zowel richten op menselijke consumptie als op industriële verwerking (vb. zeewieren).

- Pakhuizen voor materiaal;
- Coördinerende bureaus voor de bemanning van onderhouds- en oogstschepen (maricultuur);
- Dataverzameling;
- Verwerking van visserij- en aquacultuurproducten;
- Verkoop van visserij- en aquacultuurproducten op het eerste punt van aanlanding (korte keten);
- Een efficiënte logistiek van gekoelde producten en industriële grondstoffen;
- Onderhoudsinfrastructuur voor vissers- en maricultuurvaartuigen.

Het OP EFMZV dient kustgemeenschappen te ondersteunen om ook in te spelen op deze nieuwe ontwikkelingen met hun bijhorende behoeftes.

[11] Kusttoerisme en culinaire beleving. In samenhang met adviespunt [10] is de raad van mening dat binnen de bestaande structuren steunmogelijkheden moeten open gehouden kunnen worden voor projecten die de rechtstreekse band van de Belgische visserij en maricultuur met kusttoerisme en culinaire beleving omvatten. **De raad vraagt in dit verband zoveel als mogelijk synergiën met andere Europese fondsen te verkennen.**

3.6 Communicatie en marketing

[12] De SALV apprecieert de inspanningen van het Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing (VLAM) voor de promotie van Belgische visserij- en aquacultuurproducten.

[13] Onverminderd blijven werken aan een uitgekende strategie om de diverse en kwaliteitsvolle Belgische visserij- en aquacultuurproducten met blijvend effect te differentiëren van buitenlandse importvis is daarbij volgens de raad de uitdaging. Door zijn opschaling van een B2B- naar een B2C-label biedt *Visserij Verduurzaamt* kansen om als een sterk merk in de markt gezet te worden. De communicatie naar de consument dient daarbij aandacht te besteden aan de twee onderscheidende kenmerken van de Belgische vis: lokale aanlanding en duurzaamheid in al haar aspecten. **Ook voor de volgende beleidsperiode vraagt de SALV dat het OP EFMZV communicatie en marketing (waaronder de werking van VLAM) ondersteunt.**

[14] De raad meent echter dat zulke communicatie- en marketingstrategieën een zekere mate van flexibiliteit nodig hebben om vlot te kunnen inspelen op bepaalde opportuniteiten via campagnes die op korte tijd kunnen gelanceerd worden. Naast de generieke campagnes waarvoor de middelen op voorhand worden gebudgetteerd, zou positieve media-aandacht voor of een relevant nieuwsfeit over Belgische visserij- of aquacultuurproducten op een gegeven moment via marketingcampagnes *ad hoc* aangegrepen moeten kunnen worden. Een kansrijk momentum mag immers niet verwateren. **De raad vraagt dat de EFMZV- en FIVA-financiering deze flexibiliteit helpt te faciliteren.**

3.7 Diversificatie van vangst en vloot

[15] Met het oog op instroom en diversificatie raadt de SALV aan om steunmogelijkheden te voorzien voor kleinschalige en commerciële kustvissers. De uitbouw van een volwaardige kleinschalige commerciële kustvisserij biedt een aantal kansen:

1. Diversificatie van de visvangst

De bestaande visserij is een gemengde visserij gespecialiseerd in platvis (i.e. demersale visserij) en veelal uitgevoerd met vaartuigen met groot motorvermogen.⁵¹ Het aanreiken van steunmogelijkheden via het OP EFMZV zou de uitbouw van een commerciële kleinschalige visserij (met visserijtechnieken als handlijn en staand want), gericht op andere vangsten, in een versnelling kunnen laten komen. Gelet op de mogelijkheden die in het MRP 2020-2026 worden ingeschreven voor passieve visserij binnen bepaalde zones voor energiewinning, is een toekomstige interesse voor deze visserijtechnieken niet ondenkbaar. Het toekomstige OP EFMZV kan hier volgens de raad op anticiperen.

2. Diversificatie van de vloot

EFMZV-ondersteuning voor kleinschalige en commerciële kustvisserij kan enerzijds de overstap van recreatieve vissers naar commerciële visserij helpen motiveren. Anderzijds kunnen zulke steunmogelijkheden perspectief bieden voor bestaande reders om hun visserijactiviteiten te diversifiëren. Tot nog toe worden reders en recreatieve vissers die de overstap overwegen naar commerciële kleinschalige en kustvisserij geconfronteerd met een aantal regelgevende belemmeringen inzake veiligheidsvoorschriften, visvergunningen en de inzetbaarheid van vaartuigen, vaarbereik en vaartuigcriteria (vergelijk adviespunt [19] onder het thema *governance*).⁵² Daarnaast speelt ook de afweging van de uitdagingen inzake rentabiliteit van dergelijke visserijactiviteiten tegenover de opportuniteiten van kleinschalige commerciële visserij, die samen te vatten zijn onder de noemers van selectiviteit, flexibiliteit, lager energieverbruik en het positieve imago van lokaal gevangen vis.⁵³

[16] Verbreding van de visserijactiviteit door het leveren van maatschappelijke diensten biedt volgens de SALV kansen mits een billijke vergoeding voor de inspanningen. Daarbij denkt de raad onder meer aan de verzameling van afval (zwerfvuil en verloren vistuig) op zee,⁵⁴ wat de visserijsector positief onder de aandacht van het brede consumentenpubliek zou kunnen brengen. Vissersvaartuigen kunnen daarnaast ook dienst doen als varende wetenschappelijk platform voor gegevensverzameling. Een correcte vergoeding voor het vrijwillige engagement van reders is volgens de raad een noodzakelijke voorwaarde voor het succesvol uitrollen van zulke maatschappelijke diensten.

⁵¹ Cf. VIRA 2018, 33-34, 39.

⁵² Van Winsen *et al.*, *LIVIS. Een transitie naar commerciële visserij*, 47-50.

⁵³ *Ibidem*, 2, 53-91; zie ook: De Snijder *et al.*, *Vistraject*, 44-47.

⁵⁴ Cf. het project 'Fishing for Litter': <http://www.kimonederlandbelgie.org/fishing-for-litter/>.

3.8 Aquacultuur

[17] De raad is van mening dat het OP EFMZV de doorvertaling van aquacultuuronderzoek naar praktijk kan helpen faciliteren door meer accenten te leggen op de ondersteuning van productieve investeringen. Een goede koppeling tussen onderzoeksinstellingen en praktijkcentra heeft gezorgd voor de nodige kennisopbouw rond aquacultuur. Het doen uitmonden van deze *know how* in de concrete opstart van duurzame aquacultuurondernemingen (aan land en op zee) blijft echter een grote uitdaging, gezien het concurrentienadeel ten opzichte van derde landen met een sterke gevestigde, maar vaak minder duurzame aquacultuurproductie. Aanloopsteun van start-ups in de aquacultuursector vanuit het EFMZV is noodzakelijk als motivator voor financiële instellingen om kredieten aan de ontluikende sector te verlenen. De sector vraagt hierbij evenwel dat onderzoek in het kader van ontwikkeling en optimalisatie van aquacultuurproductie naast de eigenlijke bedrijfsinvesteringen onder de noemer van productieve investeringen kan ondersteund worden.

3.9 Onderzoek, beleid en praktijk

[18] De uitbouw van een interactief platform waar onderzoek, beleid en visserij- en aquacultuurpraktijk elkaar ontmoeten voor een optimale inhoudelijke wisselwerking verdient volgens de raad ondersteuning vanuit het programma. De interactieve omgeving zal niet alleen informatie vanuit onderzoek en beleid vlot tot bij de visser en aquacultuurproducent brengen, maar tevens de omgekeerde informatiestroom van praktijk naar onderzoek en beleid mogelijk maken. De inhoudelijke wisselwerking kan zich richten op visserij- en aquacultuurmaterie in het bijzonder en meer algemeen op het bredere thema van het mariene milieu (waaronder bijvoorbeeld onderzoek en inzichten over klimaatadaptatie).

3.10 Governance

[19] De SALV benadrukt de noodzaak van een coherent en motiverend beleidskader waarbinnen het OP EFMZV zijn plaats kent in optimale onderlinge afstemming met regionale, federale en Europese regelgeving en beleidsinitiatieven. Hierbij denkt de raad onder meer aan een correcte afstemming met de Kaderrichtlijn Mariene Strategie en de Habitat- en Vogelrichtlijn,⁵⁵ met het FIVA,⁵⁶ met federale en regionale regelgeving inzake mariene ruimtelijke planning, visvergunning, quotaverdeling, vaarbereik, bemanning en vaartuigen, met de doelstellingen van het Convenant voor Duurzame Visserij zoals omschreven in het project *Vistraject*,⁵⁷ alsook met initiatieven die ondersteund worden vanuit de vzw Ondersteuningsfonds voor visserij in transitie (OVIS). Daarenboven pleit de raad voor een optimale verkenning van synergiën met de andere Europese fondsen wanneer projectdoelen de doelstellingen binnen het OP EFMZV overstijgen.

⁵⁵ Richtlijn 2008/56/EG (Kaderrichtlijn Mariene Strategie), Richtlijn 92/43/EEG (Habitatrichtlijn) en Richtlijn 2009/147/EG (Vogelrichtlijn).

⁵⁶ Besluit van de Vlaamse Regering, Financieringsinstrument voor de Vlaamse visserij- en aquacultuursector (FIVA) en de verrichtingen die voor steun in aanmerking komen, 5 februari 2016.

⁵⁷ De Snijder *et al.*, *Vistraject*.

[20] Administratieve ontzorging en adequate begeleiding van de projectaanvrager(s) doorheen de regelgeving dient volgens de SALV het uitgangspunt te vormen bij het ontwerp van het nieuwe programma.⁵⁸ Met deze principes indachtig wordt een nieuw OP EFMZV opgemaakt met heldere aanvraagprocedures, transparante en relevante beoordelingscriteria⁵⁹ en wordt gestreefd om de doorlooptijd van projectaanvragen (i.e. de periode tussen indiening van de projectaanvraag en de toekenning van steun) sterk te verkorten. De commissievoorstellen rond de GB-verordening met algemene doelstellingen rond de vermindering van onnodige administratieve lasten voor begunstigden en beheersinstanties en de mate waarin deze doorwerken in de EFMZV-voorstellen (cf. supra) stemmen de raad alvast hoopvol. De raad vraagt erover te waken dat tijdens de vertaalslag naar het Belgische Operationeel Programma deze principes niet wegdeemsteren.

[21] De SALV vraagt om een evenwichtig samengestelde beheersautoriteit voor het programma aan te wijzen, waarin tevens wetenschappelijke expertise vervat zit. Die wetenschappelijke achtergrond binnen het managementteam situeert zich zowel op het vlak van visserij als op het vlak van het mariene milieu.

[22] De betrokkenheid van de belanghebbenden in het huidige OP EFMZV wordt sterk gewaardeerd, wat de SALV graag verdergezet ziet in het ontwerp en de verdere opvolging van het toekomstige programma.

[23] De raad wenst via dit advies aan de Vlaamse overheid volgende aanbevelingen over het ontwerp en de verdere uitvoering van de EFMZV-verordening over te maken aan het Europese beleidsniveau. Deze aanbevelingen situeren zich op volgende niveaus:

a. Voorbereiding nieuwe verordening. Het nieuwe EFMZV 2021-2027 zit momenteel nog volop in de goedkeuringsfase, waarbij Europese Raad en Europees Parlement zich buigen over het voorstel tot verordening van de Europese Commissie. De SALV stelt vast dat de Europese Associatie van Producentenorganisaties in de visserij (EAPO), waarvan de Belgische PO Rederscentrale deel uitmaakt, enkele bemerkingen en voorstellen aan het Europese beleidsniveau heeft overgemaakt.⁶⁰

In het voorstel van de Europese Commissie wordt steun uitgesloten voor vissersvaartuigen die gedurende de twee jaar voorafgaand aan de steunaanvraag niet minimum zestig dagen actief waren. EAPO vraagt om die steun niet uit te sluiten voor vissersvaartuigen die dergelijke vissersvaartuigen vervangen, zonder dat de visserijcapaciteit verhoogt. De SALV sluit zich aan bij deze vraag (cf. adviespunt [3]b) en adviseert aan de relevante Vlaamse en Belgische overheden om dit mee te nemen in de voorbereiding van de standpunten van de Europese Raad.

⁵⁸ Vergelijk met de vaststelling dat: *'excessive bureaucracy penalises small operators. Some calls require as many as nineteen annexes for application, including documents that are difficult to produce for a fisher'*, in: Ballesteros, M. *et al.*, *Research for PECH Committee – Implementation and impact of key European Maritime and Fisheries Fund measures*, 62.

⁵⁹ Zo dient bijvoorbeeld de outputindicator voor aquacultuur herzien te worden: het meten van de totale hoeveelheid productie van aquacultuurvis (in ton) houdt immers geen rekening met de uiteenlopende kenmerken van afzonderlijke soorten; het meten van toegevoegde waarde wordt als een correctere graadmeter beschouwd.

⁶⁰ EAPO, *Position paper*.

Verder stelt EAPO vast dat de interventiemogelijkheden via steun voor tijdelijke opslag een uitdovend karakter hadden in het huidige EFMZV. Met het oog op de onzekerheden voor de sector, onder andere voortgebracht door de brexit, wordt gevraagd om interventiemogelijkheden toe te voegen in de verordening EFMZV 2021-2027.

b. Administratieve vereisten en structuren. De SALV meent dat het aantal structuren en administratieve vereisten in evenredigheid dient te staan met de omvang van het OP EFMZV. Voor kleinere lidstaten zoals België die een eerder beperkt programma uitvoeren, zouden de administratieve vereisten navenant beperkt moeten kunnen blijven en zou in de veelheid aan structuren gesnoeid moeten kunnen worden.

c. Spelregels. Volgens de raad moeten de normen en regels van de uitvoering van het programma op voorhand bekend zijn en mogen deze niet meer aangepast worden in de loop van de uitvoering. De commissievoorstellen gaan immers uit van het principe 'alles wat niet uitgesloten is, is subsidiabel'. De SALV onderschrijft dit principe, maar vraagt om dit duidelijk in de verordening in te schrijven. De studie in opdracht van de commissie visserij (PECH) van het Europees Parlement meent immers dat de rechtszekerheid onder de huidige formulering in de commissievoorstellen niet gewaarborgd is en stelt in dat verband het volgende: *'the MSs (member states, n.v.d.r.) will need reassurance that once the regulation is approved and the Operational Programmes (OPs) launched, there will not be a risk for them to select and certify operations, only to see them declared inadmissible by the Commission based on delegated, implementing legislation or further Commission services interpretation'*.⁶¹

d. Flexibiliteit. De subsidiariteit die aan lidstaten wordt geboden, moet flexibiliteit verschaffen voor de uitvoering van het programma. De realisatie van de beoogde doelstellingen via kwaliteitsvolle projecten is hierbij prioritair en niet zozeer welke natuurlijke of rechtspersonen daar concreet het voortouw in mogen nemen.

e. Gelijk speelveld. Meer subsidiariteit voor de lidstaten is een kans, maar harde garanties zijn nodig voor het behoud van het *'level playing field'* tussen de lidstaten. Het is noodzakelijk om voor de handhaving van het gelijk speelveld de nodige middelen te kunnen inzetten.

⁶¹ Ballesteros, M. *et al.*, *Research for PECH Committee – Implementation and impact of key European Maritime and Fisheries Fund measures*, 95.

Bibliografie

Ballesteros, M. *et al.*, *Research for PECH Committee – Implementation and impact of key European Maritime and Fisheries Fund measures (EMFF) on the Common Fisheries Policy, and the post-2020 EMFF proposal*, European Parlement, Department for Structural and Cohesion Policies, Brussel, 2019.

Beleidsbrief Landbouw en Visserij 2018-2019 van Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, Joke Schauvliege, Vlaams Parlement, 1718/1, Brussel, 2018.

Besluit van de Vlaamse Regering van 5 februari 2016 houdende vaststelling van de werking en het beheer van het Financieringsinstrument voor de Vlaamse visserij- en aquacultuursector (FIVA) en de verrichtingen die voor steun in aanmerking komen.

COM(2018) 375 final, *Voorstel voor een Verordening van het Europees Parlement en de Raad houdende gemeenschappelijke bepalingen inzake het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling, het Europees Sociaal Fonds Plus, het Cohesiefonds, en het Europees Fonds voor maritieme zaken en visserij en de financiële regels voor die fondsen en voor het Fonds voor asiel en migratie, het Fonds voor interne veiligheid en het Instrument voor grensbeheer en visa*, Straatsburg, 2018.

COM(2018) 390 final, *Voortel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad inzake het Europees Fonds voor maritieme zaken en visserij en tot intrekking van Verordening (EU) nr. 508/2014 van het Europees Parlement en de Raad*, Straatsburg, 2018.

De Snijder, Nathalie *et al.*, *Vistraject. Duurzaamheidsstraject voor de Belgische visserijsector*, Koekelare, 2015.

European Association of Fish Producers Organisations, *EAPo position paper on the European Commission proposal for a new EMFF*, Oostende, 2019.

Europese Commissie, “Marktordening”, <https://ec.europa.eu/fisheries/cfp/market_nl>, website geconsulteerd op 21 maart 2019.

Europese Commissie, “Structuur van de sector”, <https://ec.europa.eu/fisheries/cfp/market/producer_organisations_nl>, website geconsulteerd op 21 maart 2019.

Europese Commissie, “Questions and answers on the new European Maritime and Fisheries Fund (EMFF)”, <[http://europa.eu/rapid/press-release MEMO-14-311_en.htm?subweb=343&lang=en](http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-14-311_en.htm?subweb=343&lang=en)>, website geconsulteerd op 21 maart 2019.

KIMO Nederland en België, “Fishing for litter”, <<http://www.kimonderlandbelgie.org/fishing-for-litter/>>, website geconsulteerd op 21 maart 2019.

Richtlijn 92/43/EEG van de raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna, 1992.

Richtlijn 2008/56/EG van het Europees Parlement en de Raad van 17 juni 2008 tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het beleid ten aanzien van het mariene milieu (Kaderrichtlijn mariene strategie).

Richtlijn 2009/147/EG van het Europees Parlement en de Raad van 30 november 2009 inzake het behoud van de vogelstand, 2009.

[SALV, Advies. Marien Ruimtelijk Plan 2020-2026, Brussel, 2018.](#)

[SALV, Analyse. Problematiek in de Vlaamse visserij: opvolging en lokale verankering. Analyse van de Technische Werkcommissie Visserij van de SALV, Brussel, 2016.](#)

[SALV, Verkennende nota. Er is een toekomst voor de Vlaamse visserij in 2030, Brussel, 2017.](#)

Uhlmann, Sven S. et al., *The European landing obligation. Reducing discards in complex, multi-species and multi-jurisdictional fisheries*, New York, 2019.

Van Bogaert, Tom en Jonathan Platteau (eds.), *Uitdagingen voor de Vlaamse visserij. VIRA 2018*, Vlaamse overheid, Departement Landbouw en Visserij, Brussel, 2018.

Van Winsen, Frankwin et al., *LIVIS. Een transitie naar commerciële kleinschalige visserij in België*, ILVO Mededeling 206, Oostende, 2016.

Verordening (EG) Nr. 1224/2009 van de Raad van 20 november 2009 tot vaststelling van een communautaire controleregeling die de naleving van de regels van het gemeenschappelijk visserijbeleid moet garanderen.

Verordening (EU) Nr. 1379/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2013 houdende een gemeenschappelijke marktordening voor visserijproducten en aquacultuurproducten.

Verordening (EU) Nr. 1380/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2013 inzake het gemeenschappelijk visserijbeleid.

Verordening (EU) Nr. 508/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 15 mei 2015 inzake het Europees Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij.

Voorontwerp van koninklijk besluit tot vaststelling van het marien ruimtelijk plan voor de periode van 2020-2026, Brussel, 2018.

Lijst tabellen

Tabel 1. Niet-subsidiabele concrete acties: vergelijking tussen voorstellen 2021-2027 en EFMZV 2014-2020	17
--	----

Bijlagen

1. Overzicht van maatregelen in het huidige Operationeel Programma EFMZV 2014-2020

Nr.	Unieprioriteiten	Maatregel	Doel	Van toepassing op onder meer	Voor wie?	Voorwaarden	Budget (EFMV + FIVA of andere cofinanciering)	Stand van zaken Budgetgebruik eind 2018	EFMZV - artikel
1	1. bevordering van een ecologisch duurzame, hulpbronnenefficiënte, innovatieve, concurrerende en op kennis gebaseerde visserij	investeringen in duurzame visserij	voorkomen en beperken van ongewenste vangsten en facilitering aanlandplicht, beperken impact van visserij op het mariene milieu	investeringen om de selectiviteit van vistuigen te vergroten, investeringssteun om de aanlandplicht te faciliteren, verminderen impact op zeebodem of ecosysteem, bescherming van vistuig tegen beschermde vogels en zeezoogdieren	reders, PO's, erkende verenigingen in de visserijsector, vissers	niet meer dan één keer per programmaperiode steun voor hetzelfde type uitrusting aan boord van hetzelfde vaartuig; slechts steun indien aantoonbaar geringere impact op het ecosysteem en op de niet-doelsoorten dan de standaardvistuigen	maximaal €250.000 steun per project; €26,5 miljoen totaalbudget voor unieprioriteit 1 tot 2020		38: Beperking van de impact van de visserij op het mariene milieu en aanpassing van de visserij aan de bescherming van soorten
2	1. bevordering van een ecologisch duurzame, hulpbronnenefficiënte, innovatieve, concurrerende en op kennis gebaseerde visserij	innovatie gericht op de instandhouding van de biologische rijkdommen van de zee	ontwikkeling alternatieve of meer selectieve visserijmethoden om bij te dragen aan het uitbannen van teruggooi en bijvangst	innovaties die de impact van de visserij op het milieu beperken, innovatieve verbeteringen aan het vistuig die de selectiviteit vergroten, innovaties van vismethoden en processen gericht op het faciliteren van de aanlandplicht en de verdere verduurzaming van de visserij	reders, onderzoeksinstituten, PO's, regionale, lokale en andere overheden	aandeel betrokken vissersvaartuigen niet groter dan 5% van de vissersvaartuigen of niet meer dan 5% van de BT van de vloot; netto-inkomsten uit de deelname van het vaartuig worden in mindering gebracht op de subsidiabele uitgaven	maximaal €1.000.000 per project voor onderzoeksinstituten, maximaal €300.000 voor individuele projecten; €26,5 miljoen totaalbudget voor unieprioriteit 1 tot 2020		39: Innovatie in verband met de instandhouding van biologische rijkdommen van de zee
3	1. bevordering van een ecologisch duurzame, hulpbronnenefficiënte, innovatieve, concurrerende en op kennis gebaseerde visserij	energie-efficiëntie en mitigatie van de klimaatverandering	verhogen van de energie-efficiëntie van vaartuigen	energie-efficiëntie en vermindering uitstoot, vervanging en modernisering van motoren, verbetering hydrodynamica en aandrijfsystemen, alternatief vistuig	reders, PO's, BO's, verenigingen in de visserijsector	vervanging motoren: < 12 m: motorvermogen niet hoger; 12-18 m: 20% motorvermogen reduceren; 18-24 m: 30% motorvermogen reduceren; slechts aan vaartuigen binnen vlootsegment in evenwicht met beschikbare vangstmogelijkheden; resulterende capaciteitsvermindering geschraapt uit register over de vissersvloot van de Unie	maximaal €50.000 per project, met uitzondering van vervanging of vernieuwing motoren: maximaal €75.000 per project; €26,5 miljoen totaalbudget voor unieprioriteit 1 tot 2020 (€240.000 voor motorvernieuwing op jaarbasis)		41: Energie-efficiëntie en mitigatie van de klimaatverandering
4	1. bevordering van een ecologisch duurzame, hulpbronnenefficiënte, innovatieve, concurrerende en op kennis gebaseerde visserij	bescherming en herstel van mariene biodiversiteit en mariene ecosystemen	beschermen en herstellen van mariene biodiversiteit en mariene ecosystemen	afvalverzameling op zee, voorzieningen om mariene fauna en flora te beschermen, beheer en instandhouding van biologische rijkdommen van de zee, voorbereiding beheer- en beschermplannen, beheer, hertellen en monitoren van Natura 2000-gebieden en beschermde mariene gebieden	reders, ngo's, onderzoeksinstituten, PO's, erkende verenigingen en organisaties in de visserijsector, publiekrechtelijke organisaties		maximaal €300.000 per project; €26,5 miljoen totaalbudget voor unieprioriteit 1 tot 2020	Er is eind 2018 ongeveer 52,5% van de beschikbare enveloppe vastgelegd. Gezien de activiteiten zich voornamelijk in 2017 en 2018 ontwikkelden, zijn de meeste projecten nog volop lopende. Blijvend is de effectieve betaling aan de begunstigde naar verhouding laag met ongeveer 9,9%	40: Bescherming en herstel van de mariene biodiversiteit en de mariene ecosystemen en compensatieregelingen in het kader van duurzame visserijactiviteiten
5	1. bevordering van een ecologisch duurzame, hulpbronnenefficiënte, innovatieve, concurrerende en op kennis gebaseerde visserij	ondersteuning jonge vissers	stimuleren bedrijfsopvolging voor jonge vissers	steun bij aanschaf van het eerste vaartuig	vissers, die bij indiening van de aanvraag nog geen 40 jaar oud zijn en ten minste vijf jaar als visser gewerkt hebben of een daaraan gelijkwaardige beroepsopleiding hebben gevolgd	vaartuig tussen 5 en 30 jaar oud, totale lengte vaartuig minder dan 24 m, overname resulteert niet in een toename van de vangstcapaciteit van het vaartuig	maximaal €75.000 per jonge visser (niet meer dan 25% aanschafkosten); €26,5 miljoen totaalbudget voor unieprioriteit 1 tot 2020		31: Starterssteun voor jonge vissers
6	1. bevordering van een ecologisch duurzame, hulpbronnenefficiënte, innovatieve, concurrerende en op kennis gebaseerde visserij	innovatie: ontwikkeling van nieuwe technieken, producten, processen en systemen in de visserijsector met inbegrip van verwerking en afzet	verbetering rendementen door kostenbesparing, toegevoegde waarde	innovaties gericht op rendementsverbetering in zowel de visserij als in de verwerking en afzet, innovaties gericht op substantieel verbeterde producten, processen, technieken en voorzieningen, alsmede substantieel verbeterde beheer- en organisatiesystemen, innovaties gericht op waardevermeerdering in de keten en het versterken van vraagsturing	reders, onderzoeksinstituten, PO's of BO's eventueel in samenwerking met visveiling, visveilingen, visverwerkingsbedrijven, regionale, lokale en andere overheden		maximaal €1.000.000 per project voor onderzoeksinstituten en collectieve innovatieve projecten, maximaal €250.000 voor individuele projecten; €26,5 miljoen totaalbudget voor unieprioriteit 1 tot 2020		26: Innovatie
7	1. bevordering van een ecologisch duurzame, hulpbronnenefficiënte, innovatieve, concurrerende en op kennis gebaseerde visserij	gezondheid en veiligheid in de visserijsector	verbetering van hygiëne, gezondheids-, veiligheids- en arbeidsomstandigheden aan boord	allelei investeringen aan boord om gezondheid en veiligheid te verbeteren	reders, vissers, PO's of BO's, erkende verenigingen in de visserijsector	bij investering aan boord, niet meer dan één keer per programmaperiode per vaartuig; bij investering in afzonderlijke voorzieningen, niet meer dan één keer per programmaperiode per begunstigde	maximaal €75.000 per project; €26,5 miljoen totaalbudget voor unieprioriteit 1 tot 2020		32: Gezondheid en veiligheid
8	1. bevordering van een ecologisch duurzame, hulpbronnenefficiënte, innovatieve, concurrerende en op kennis gebaseerde visserij	infrastructuur aan land: vissershavens en afslagen	verbetering infrastructuur visveilingen en aanlandingsplaatsen	verbetering van energie-efficiëntie, milieu-aspecten, veiligheids- en arbeidsomstandigheden, verbetering van kwaliteit, controle en traceerbaarheid van de vis	PO's of BO's, verenigingen in de visserijsector, visveilingen, publiekrechtelijke organisaties	geen steun voor aanleg nieuwe havens, nieuwe aanlandingsplaatsen of nieuwe afslagen	maximaal €500.000 per project en maximaal €2.000.000 per bedrijf voor de periode tot 2020; €26,5 miljoen totaalbudget voor unieprioriteit 1 tot 2020		43: Vissershavens, aanlandingsplaatsen, afslagen en beschuttingsplaatsen
9	1. bevordering van een ecologisch duurzame, hulpbronnenefficiënte, innovatieve, concurrerende en op kennis gebaseerde visserij	partnerschappen tussen wetenschappers en vissers	bevorderen van de overdracht van kennis tussen wetenschappers en vissers	het opzetten van netwerken, partnerschapsovereenkomsten of verenigingen tussen enerzijds één of meer onafhankelijke wetenschappelijke organisaties en anderzijds vissers of één of meer vissersorganisaties, het organiseren van gegevensverzameling, gegevensbeheer, studies, proefprojecten, kennisverspreiding, verspreiding van onderzoeksresultaten, seminars en beste praktijken binnen zulke netwerken, partnerschapsovereenkomsten of verenigingen	publiekrechtelijke instanties, vissers, vissersorganisaties en ngo's		maximaal €500.000 per project; €26,5 miljoen totaalbudget voor unieprioriteit 1 tot 2020		28: Partnerschappen tussen wetenschappers en vissers

10	2. bevordering van een ecologisch duurzame, hulpbronnenefficiënte, innovatieve, concurrerende en op kennis gebaseerde aquacultuur;	innovatie in de aquacultuur	verduurzamen en verhogen van het concurrentievermogen van aquacultuurbedrijven	innovatie die duurzame aquacultuurproductie faciliteert, ontwikkeling van nieuwe of verbeterde soorten, producten en processen en onderzoek naar de economische haalbaarheid hiervan	aquacultuurproducenten (niet siervissen), onderzoeksinstituten, publiekrechtelijke organisaties		maximaal €500.000 per project voor onderzoeksinstituten en collectieve projecten, maximaal €250.000 voor individuele projecten; €12,5 miljoen totaalbudget voor unieprioriteit 2 tot 2020	Er is eind 2018 ongeveer 31% van de beschikbare enveloppe vastgelegd. Gezien de activiteiten zich voornamelijk in 2017 en 2018 ontwikkelden, zijn de meeste projecten nog volop lopende. Bijgevolg is de effectieve betaling aan de begunstigde naar verhouding laag met ongeveer 8,2%	47: Innovatie
11	2. bevordering van een ecologisch duurzame, hulpbronnenefficiënte, innovatieve, concurrerende en op kennis gebaseerde aquacultuur;	productieve investeringen in de aquacultuur	verhoging van de Vlaamse aquacultuurproductie	investeringen in een duurzame aquacultuur	aquacultuurproducenten		maximaal €100.000 per project en indien meerdere projecten maximaal €1.000.000 per bedrijf over de periode tot 2020; €12,5 miljoen totaalbudget voor unieprioriteit 2 tot 2020		48, (1) a) tot f) en i) tot k): Productieve investeringen in aquacultuur
12	2. bevordering van een ecologisch duurzame, hulpbronnenefficiënte, innovatieve, concurrerende en op kennis gebaseerde aquacultuur;	adviesverlening aan aquacultuurbedrijven	verbetering van de prestaties en het concurrentievermogen van aquacultuurbedrijven	verwerven van technisch, wetenschappelijk, juridisch, ecologisch of economisch advies om de efficiëntie van aquacultuurbedrijven te bevorderen met inbegrip van ruimtelijke ordening, milieu, gezondheid en welzijn, gezondheid en veiligheid en afzet- en bedrijfsstrategieën	aquacultuurproducenten, erkende advies- of auditbureaus of wetenschappelijke en technische organisaties, verenigingen van aquacultuurproducenten		maatregel opgenomen op voorspraak Wallonie; voor Vlaanderen geen specifieke budgettering afgesproken		49, (1) b): Beheer-, verzorgings- en adviesdiensten voor aquacultuurbedrijven: het verwerven van technisch, wetenschappelijk, juridisch, ecologisch of economisch advies
13	2. bevordering van een ecologisch duurzame, hulpbronnenefficiënte, innovatieve, concurrerende en op kennis gebaseerde aquacultuur;	bevordering van het menselijk kapitaal en sociale dialoog in de aquacultuur	verbeteren van de sociale en economische cohesie in de aquacultuursector	beroepsopleiding, verbeteren van arbeidsomstandigheden, netwerkvorming		opleidingssteun niet verleend aan grote aquacultuurbedrijven	maximaal €50.000 per project; €12,5 miljoen totaalbudget voor unieprioriteit 2 tot 2020		50: Bevordering van het menselijk kapitaal en de sociale dialoog
14	2. bevordering van een ecologisch duurzame, hulpbronnenefficiënte, innovatieve, concurrerende en op kennis gebaseerde aquacultuur;	dierenwelzijn in de aquacultuur	bevorderen van dierenwelzijn in de aquacultuur	ontwikkeling van beste praktijken en gedragscodes qua dierenwelzijn in aquacultuur, bevorderen van dierenwelzijn in aquacultuursector	aquacultuurproducenten en publieke onderzoeksinstituten		maximaal €50.000 per project; €12,5 miljoen totaalbudget voor unieprioriteit 2 tot 2020		56: Maatregelen op het gebied van diergezondheid en dierenwelzijn
15	3. de uitvoering van het Gemeenschappelijk Visserijbeleid stimuleren	datacollectie	inzicht in de toestand van visbestanden stimuleren	datacollectie ten behoeve van de uitvoering van het GVB zoals verplicht in de Datacollectie Verordening	publiekrechtelijke instanties		Totaalbedrag van €8,7 miljoen EFMZV-middelen, aangevuld met €2,2 miljoen nationale cofinanciering; €10,8 miljoen budget tot 2020	Er is eind 2018 100% van de beschikbare enveloppe vastgelegd, waarvan 39,3% uitbetaald	77: Verzameling van gegevens
16	3. de uitvoering van het Gemeenschappelijk Visserijbeleid stimuleren	controle en handhaving	naleving Gemeenschappelijk Visserijbeleid	verzameling, beheer en gebruik van gegevens, steekproefprogramma's, monitoring op zee, deelname aan regionale organisaties voor visserijbeheer of internationale organisaties voor wetenschappelijk advies, investeringen voor de ontwikkeling en aanschaf van hard- en software voor digitale controles	publiekrechtelijke instanties en reders		maximaal €50.000 per project indien project uitgevoerd door een reder; €6,2 miljoen budget tot 2020	Er is eind 2018 69,5% van de beschikbare enveloppe vastgelegd, waarvan 15,7% uitbetaald	76: Controle en handhaving
17	4. de werkgelegenheid en de territoriale cohesie bevorderen: deze unieprioriteit is niet in het Belgische OP opgenomen. BE heeft geen visserijgemeenschappen of afgelegen visserijgebieden								
18	5. afzet en verwerking bevorderen	productie- en marketingplannen	verbetering van de marktstructuur	het voorbereiden en uitvoeren van productie- en afzetprogramma's	erkende PO's en verenigingen van PO's	jaarlijkse steun bedraagt niet meer dan 3% van de gemiddelde jaarwaarde van de productie van de PO gedurende de laatste 3 jaar	maximaal €225.000 per jaar; €7,7 miljoen totaalbudget voor unieprioriteit 4 tot 2020	De vastgelegde middelen belopen eind 2018 tot 92,3% van de voorziene enveloppe en werd er reeds 39,5% uitbetaald aan de begunstigten	66: Productie- en afzetprogramma's
19	5. afzet en verwerking bevorderen	afzetmaatregelen	samenwerking in de keten en facilitering aanlandplicht	projecten ter bevordering van de ketensamenwerking, vinden van nieuwe markten, directe afzet, certificering en transparantieverbetering, communicatie- en afzetbevorderingscampagnes, de ontwikkeling van afzetmogelijkheden voor ongewenste bijvangsten	PO's of BO's, verenigingen in de visserijsector, overheidsinstellingen		maximaal €150.000 per project, met uitzondering van generieke officiële promotie waar, mits bepaalde voorwaarden, €200.000 EFMZV-steun voorzien wordt; €7,7 miljoen totaalbudget voor unieprioriteit 4 tot 2020		68: Afzetmaatregelen
20	5. afzet en verwerking bevorderen	verwerking van visserij- en aquacultuurproducten	ondersteunen van verwerkingsactiviteiten	reduceren van milieu-impact en verbeteren van de veiligheid en hygiëne, verwerking van vis voor niet-menselijke consumptie en verwerking van bijproducten, verwerking van biologische aquacultuurproducten, invoeren van nieuwe producten, processen, beheer- en organisatiesystemen	aquacultuurproducenten, PO's of BO's, visveilingen, visverwerkingsbedrijven		maximaal €500.000 per project en indien meerdere projecten, maximaal €500.000 per bedrijf tot 2020; €7,7 miljoen totaalbudget voor unieprioriteit 4 tot 2020		69: Verwerking van visserij- en aquacultuurproducten
21	6. de uitvoering van het geïntegreerd maritiem beleid bevorderen	bevordering van de uitvoering van het geïntegreerd maritiem beleid	bewaking en bescherming van het maritieme gebied	bijdragen aan verwezenlijken van IMS (Integrated Maritime Surveillance) en CISE (Common Information Sharing Environment), bescherming van de biodiversiteit, verbeteren van de kennis van het maritieme milieu en opstellen van monitoringprogramma's en maatregelenprogramma's	federale en regionale overheden		€1,3 miljoen voor de periode tot 2020	Eind 2018 was 42,4% van de beschikbare enveloppe vastgelegd, maar was nog geen steun uitbetaald	79: Onder gedeeld beheer gefinancierde maatregelen inzake GMB: specifieke doelstellingen; 80: Onder gedeeld beheer gefinancierde maatregelen inzake GMB: subsidiabele concrete acties
22	7. technische bijstand	op initiatief van de lidstaat kan technische bijstand verleend worden met behulp van OP-middelen		flexibele invulling van deze maatregel. Invulling kan zich onder meer richten op: ondersteuning van lidstaten bij indienen voortgangsverslag, het opzetten van nationale netwerken voor de verspreiding van informatie, de opbouw van capaciteit, de uitwisseling van beste praktijken en de ondersteuning van de samenwerking tussen de plaatselijke actiegroepen visserij	federale en regionale overheden		maximaal 6% van het totale bedrag voor het OP; €3,3 miljoen budget voorzien tot 2020	Technische bijstand is eind 2018 voor reeds 51,9% van de enveloppe vastgelegd en voor 21,2% uitbetaald.	78: technische bijstand op initiatief van de lidstaten